

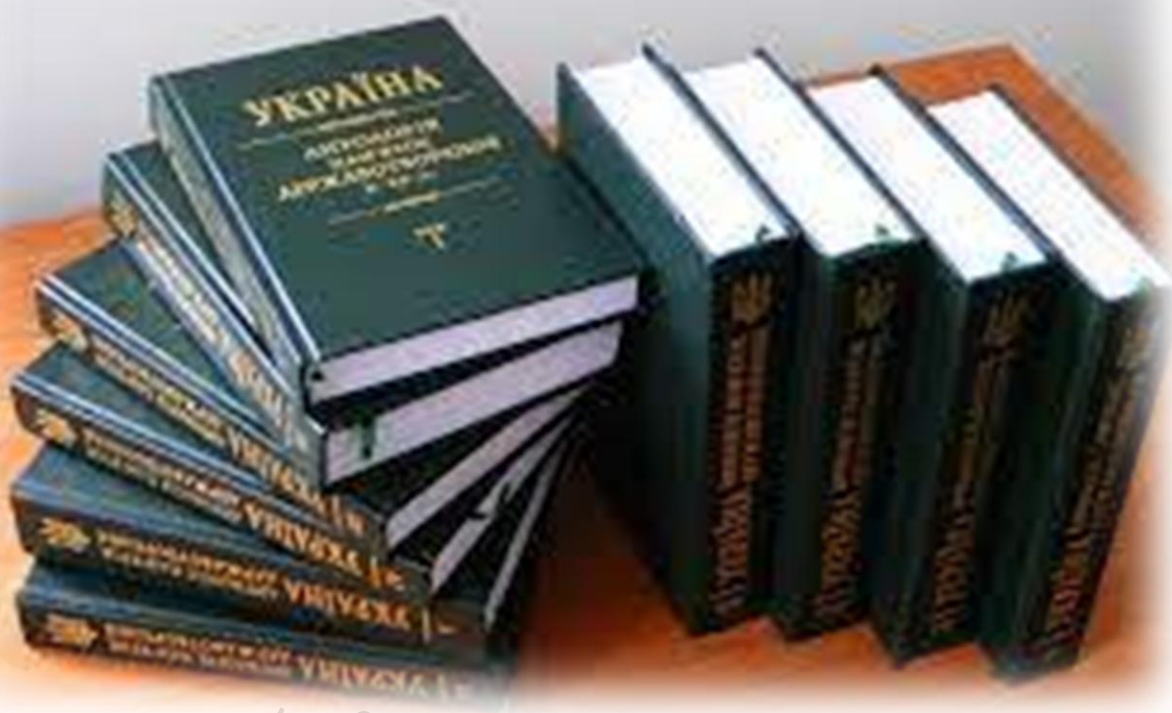
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Наукова бібліотека ім. М. Максимовича

Інформаційно-бібліографічний відділ

Шлях Української Незалежності

Рекомендаційний список літератури

Шлях Української Незалежності : рекомендаційний список літератури / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, НБ ім. М. Максимовича, Інформаційно-бібліографічний відділ ; [упоряд.: І. І. Тіщенко, Г. В. Красільчук ; за заг. ред. І. І. Тіщенко ; наук. ред. д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. – [Київ : б. в.], 2021. – 121 с. : іл.

Рекомендаційний список "Шлях Української Незалежності" присвячено 30-річчю проголошення Незалежності України. Подається в хронологічному порядку, підтверджує історичну тяглість української державності, яка є очевидно й цілком відповідає європейському контексту, розвінчує та спростовує матрицю російського імперського міфу та доводить, що для українського народу становлення національної державності відбувалося досить складно й упродовж тривалого часу. Фактично це історія національно-визвольної боротьби за свою державу. День Незалежності – нагода згадати всіх тих, хто боровся за неї, тих, завдяки кому вона стала можливою у 1991 р., тому значна частина матеріалів присвячена саме непересічним особистостям української історії. Представлена література у списку відображає фонди Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича.

Зміст

Українська державність: витоки, традиції, шляхи історичного розвитку	5
<i>Роль діаспори у розвитку та розбудові української держави</i>	15
Українська державність: ідеї, концепції, моделі в працях визначних діячів України.....	17
<i>Антонович Володимир</i>	29
<i>Винниченко Володимир</i>	29
<i>Гренджа-Донський Василь</i>	29
<i>Грушевський Михайло</i>	30
<i>Донцов Дмитро</i>	30
<i>Дорошенко Дмитро</i>	33
<i>Кістяківський Богдан</i>	33
<i>Костомаров Микола</i>	33
<i>Липинський В'ячеслав</i>	34
<i>Рудницький Степан</i>	46
<i>Старосольський Володимир</i>	46
<i>Сціборський Микола</i>	46
<i>Франко Іван</i>	47
<i>Цегельський Лонгин</i>	47
<i>Шевченко Тарас</i>	48
<i>Шелухін Сергій</i>	49
Києворуська держава: суспільно-політична і художня спадщина доби Середньовіччя (X–XIII століття).....	49
Литовсько-польська і польсько-козацька доба (XIV – перша половина XVII ст.).....	58
Козацько-гетьманська держава (XIV–XVIII ст.)	60
<i>Богдан Хмельницький</i>	67
<i>Іван Мазепа та його доба</i>	69
<i>Пилип Орлик</i>	71
Україна в XIX столітті	75
Україна у XX столітті	79
<i>Початок XX століття</i>	79
<i>Українська революція (1917–1921)</i>	80
<i>Карпатська Україна</i>	88
<i>Організація Українських Націоналістів</i>	88
<i>Українська Повстанська Армія</i>	88

<i>Державотворча діяльність Степана Бандери</i>	95
<i>Державотворча діяльність Євгена Коновальця</i>	96
<i>Державотворча діяльність Ярослава Стецька</i>	97
<i>Державотворча діяльність Олени Теліги</i>	97
<i>Державотворча діяльність Романа Шухевича</i>	97
<i>Радянська державність</i>	98
<i>Рух опору: шістдесятники та дисидентський рух</i>	103
<i>Народний Рух України</i>	108
Відродження й утвердження української державності та державотворчі процеси в Україні на сучасному етапі	109

Українська державність: витоки, традиції, шляхи історичного розвитку

1. **Агеєв В.** Створення власної системи нагород стало вагомим кроком у розвитку української державності / В. Агеєв // Військо України. – Київ, 2008. – № 12. – С. 22–25.

2. **Актуальні** питання державотворення в Україні : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. (24–25 квіт. 2008 р.). Ч. 1. (Теорія та історія держави та права. Конституційне право. Адміністративне право. Фінансове право) / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т ; [редкол.: І. С. Гриценко та ін.]. – Київ : Обрії, 2008. – 260 с.

3. **Актуальні** питання державотворення в Україні : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конференції (24–25 квіт. 2008 р.). Ч. 4. (Кримінальне право та кримінологія. Правосуддя (цивільний процес та нотаріат). Правосуддя (кримінальний процес та криміналістика) / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т ; [редкол.: І. С. Гриценко та ін.]. – Київ : Обрії, 2008. – 164 с.

4. **Актуальні** питання державотворення в Україні очима молодих учених : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. (23–24 квіт. 2009 р.). Ч. 1, секції. Теорія держави та права. Історія держави та права. Права людини. Міжнародне публічне право. Конституційне право. Фінансове право. Адміністративне право / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т ; [редкол.: І. С. Гриценко, І. А. Безклубий, В. О. Глушков та ін.]. – Київ : АБЕРС, 2009. – 376 с.

5. **Актуальні** питання державотворення в Україні очима молодих учених : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. (23–24 квіт. 2009 р.). Ч. 2, секція. Цивільне право / Київ. нац. ун-т ім. Тараса

Шевченка, Юрид. ф-т ; [редкол.: І. С. Гриценко, І. А. Безклубий, В. О. Глушков та ін.]. – Київ : АБЕРС, 2009. – 272 с.

6. **Актуальні** питання державотворення в Україні очима молодих учених : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. (23–24 квіт. 2009 р.). Ч. 3, секції. Господарське право. Господарське процесуальне право. Трудове право та право соціального забезпечення. Земельне право. Екологічне право. Аграрне право / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т ; [редкол.: І. С. Гриценко, І. А. Безклубий, В. О. Глушков та ін.]. – Київ : АБЕРС, 2009. – 328 с.

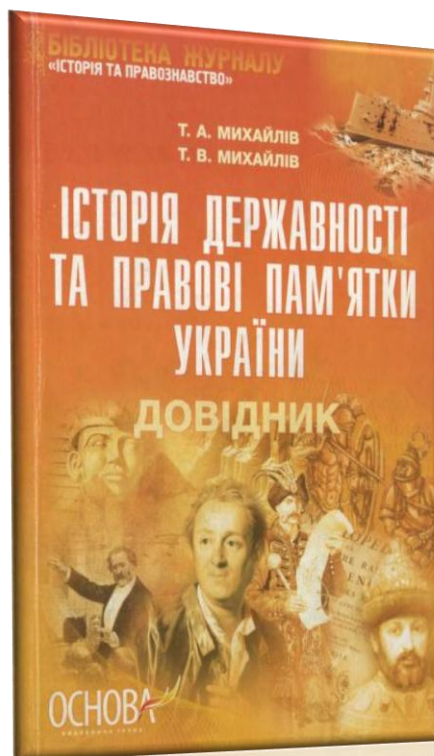
7. **Актуальні** питання державотворення в Україні очима молодих учених : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. (23–24 квіт. 2009 р.). Ч. 4, секції. Кримінальне право та кримінологія. Правосуддя (цивільний процес, нотаріат). Криміналістика. Правосуддя (кримінальний процес) / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т ; [редкол.: І. С. Гриценко, І. А. Безклубий, В. О. Глушков та ін.]. – Київ : АБЕРС, 2009. – 304 с.

8. **Актуальні** питання державотворення в Україні очима молодих учених : зб. наук. пр. міжнародної наук.-практ. конф. (23 квіт. 2010 р.). Ч. 1, секції. Права людини. Теорія держави та права. Історія держави та права. Конституційне право. Адміністративне право. Фінансове право. Цивільне право. Міжнародне приватне право. Господарське право. Господарське процесуальне право / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юридичний факультет ; [редкол.: Гриценко І. С. та ін.]. – Київ : [б. в.], 2010. – 524 с.

9. **Актуальні** питання державотворення в Україні очима молодих учених : зб. наук. пр. міжнародної наук.-практ. конф. (23 квіт. 2010 р.). Ч. 2, секції. Трудове право та право соціального забезпечення. Земельне право. Екологічне право. Аграрне право. Кримінально-

процесуальне право. Цивільно-процесуальне право. Криміналістика / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юридичний факультет ; [редкол.: Гриценко І. С. та ін.]. – Київ : [б. в.], 2010. – 410 с.

10. **Актуальні** питання державотворення в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (30 берез. 2012 р.) : [зб. наук. пр.] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т ; [уклад.: І. С. Сахарук (голова) та ін. ; редкол.: І. С. Гриценко (голова) та ін.]. – Київ : Прінт-Сервіс, 2014. – 472, [1] с.

11. **Актуальні** питання державотворення в Україні : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (24 квіт. 2013 р.) : [зб. наук. праць] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т ; [уклад.: І. С. Сахарук (голова) та ін. ; редкол.: І. С. Гриценко (голова) та ін.]. – Київ : Прінт-Сервіс, 2014. – 429, [1] с.

12. **Актуальні** питання державотворення в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. присвяч. Дню науки юрид. ф-ту : 23 трав. 2014 р. : до 180-річчя Київського нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : [зб. наук. праць] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих науковців ; [уклад.: І. С. Сахарук (голова) та ін. ; редкол.: І. С. Гриценко (голова) та ін.]. – Київ : Прінт-Сервіс, 2014. – 534 с.

13. **Актуальні** питання державотворення в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. присвяч. Дню науки юрид. ф-ту : 22 трав. 2015 р. : [зб. наук. праць] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих науковців, Наукове т-во студентів ; [уклад.: І. С. Сахарук (голова) та ін. ; редкол.: І. С. Гриценко (голова) та ін. ; верстка: О. О. Гром та ін.]. – Київ : Прінт-Сервіс, 2015. – 575, [1] с.

14. **Актуальні** питання державотворення в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. Дню науки юрид. ф-ту 20 трав. 2016 р. Т. 1 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих вчених, Наук. т-во студентів ; [редкол.: І. С. Гриценко та ін. ; уклад.: І. С. Сахарук, А. О. Левченко, А. В. Дідилівський]. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2016. – 337, [1] с.

15. **Актуальні** питання державотворення в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. Дню науки юрид. ф-ту 20 трав. 2016 р. Т. 2 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих вчених, Наук. т-во студентів ; [редкол.: І. С. Гриценко та ін. ; уклад.: І. С. Сахарук, А. О. Левченко, А. В. Дідилівський]. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2016. – 355, [1] с.

16. **Актуальні** питання державотворення в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. Дню науки юрид. ф-ту 20 трав. 2016 р. Т. 3 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих вчених, Наук. т-во студентів ; [редкол.: І. С. Гриценко та ін. ;

уклад.: І. С. Сахарук, А. О. Левченко, А. В. Дідилівський]. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2016. – 304, [1] с. : табл.

17. **Актуальні** питання державотворення в Україні : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяч. Дню науки юрид. ф-ту, 19 трав. 2017 р. : [в 2 т.]. Т. 1 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих вчених, Наук. т-во студентів ; [уклад.: О. С. Бохан, О. Л. Левчишина, І. С. Сахарук]. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2017. – 439, [1] с. : табл.

18. **Актуальні** питання державотворення в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяч. Дню науки юрид. ф-ту, 19 трав. 2017 р. : [в 2 т.]. Т. 2 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих вчених, Наук. т-во студентів ; [уклад.: А. В. Іваницький, І. С. Сахарук, Л. В. Слива]. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2017. – 414, [1] с.

19. **Барабаш Ю.** Дихотомія правової, демократичної та соціальної державності – тонка грань українського конституціоналізму / Ю. Барабаш // Право України. – Київ, 2010. – № 7. – С. 24–33.

20. **Бевз Т.** Етапи становлення української державності / Т. Бевз // Військо України. – Київ, 2001. – № 3/4. – С. 32–35.

21. **Безотосний М. Т.** Вплив української національної ідеї на соборність України / М. Т. Безотосний // Історична пам'ять : наук. зб. – Полтава, 2014. – Вип. 30/31. – С. 112–116.

22. **Безотосний М. Т.** Національна ідея, культура і українська державність : бібліогр. показник наук. і публіцист. праць / Микола Трохимович Безотосний ; М-во аграр. політики та продовольства України, Полтав. держ. аграр. акад. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 18 с. – Без тит. арк. – На звороті обкл. авт. зазнач. як авт.-упоряд.

23. **Безотосний М. Т.** Українська державність, національна ідея та культура : бібліографічний показник наукових і публіцистичних праць / Микола Трохимович Безотосний ; М-во аграрної політики України ; Полтавська держ. аграрна академія. – Полтава : РВВ ПДАА, 2011. – 26 с.

24. **Бондарчук Я. О.** Роль документів профспілок у вивченні історії незалежної України, їх класифікація та аналіз / Я. О. Бондарчук // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – Київ, 2007. – № 5. – С. 91–98.

25. **Бутенко А.** До історії формування моделі Української держави. Конституційний проект Української народної партії / А. Бутенко // Юридичний журнал. – Київ, 2007. – № 5. – С. 60–63.

26. **Василик І.** Адвокати-президенти у боротьбі за незалежність України / І. Василик // Вісник Національної асоціації адвокатів України. – Київ, 2019. – № 4 (52). – С. 60–64.

27. **Василик І.** Адвокати в українському державотворенні на початку ХХ століття / І. Василик, Г. Басара-Тиліщак // Вісник Національної асоціації адвокатів України. – Київ, 2019. – № 7/8 (55). – С. 92–96.

28. **Вовканич С.** Духовний обруч державотворення / С. Вовканич // Слово Просвіти. – Київ, 2018. – 14–20 черв. (№ 24). – С. 1, 4 ; 21–27 черв. (№ 25). – С. 4–5.

29. **Воропаєва Т.** Етнонаціональна проблематика в дослідженнях науковців і випускників Київського університету // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Українознавство. – Київ, 2005. – Вип. 9. – С. 36–40.

30. **Гончар О.** Від заборон до державності / О. Гончар // Студії з україністики : наук.-навч. видання / Міжнародна школа україністики

НАНУ, Ін-т філології КНУ ім. Т. Шевченка. – Київ, 2002. – Вип. 4 : У ріднім слові – духовність народу. Антологія: статті, есеї, поезії. – С. 170–172.

Відразу після Переяславської ради царський уряд розпочав наполегливий наступ на українську духовність, вважаючи її ліквідацію запорукою знищення історичної окремішності української нації. Особливо нищівної наруги зазнавала мова як головний чинник національної означеності.

31. **Грабовська І.** Історія і сучасність. Українська ментальність та проблема виживання / І. Грабовська // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Українознавство. – Київ, 2000. – Вип. 4. – С. 15–21.

32. **Дьоміна О. С.** Деякі методологічні питання формування національної правової культури та її функціональна роль у розвитку Української державності / О. С. Дьоміна // Часопис Київського університету права. – Київ, 2005. – № 4. – С. 74–78.

33. **Журбелюк Г. В.** Правова ментальність у контексті розвитку правосвідомості українства: історія і сучасність / Г. В. Журбелюк, О. В. Курінний // Збірник наукових праць Львівського державного інституту новітніх технологій та управління. Юридичні науки. – Львів, 2007. – Вип. 2. – С. 82–99.

34. **Іванілов О.** Реалізація принципу альтернативності у розбудові української державності / О. Іванілов // Політичний менеджмент. – Київ, 2006. – № 5. – С. 74–83.

35. **Конституційно-правові** засади становлення української державності / Акад. правових наук України; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Тоди́ки. – Харків : Право, 2003. – 328 с.

36. **Коряк В. І.** Історичний досвід державотворення в Україні і його актуальність / В. І. Коряк // Збірник наукових праць Військового

інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Київ, 2011. – Вип. № 32. – С. 217–226.

37. **Кравченко В.** Наступність державотворчих процесів як провідний чинник формування сучасної української нації / В. Кравченко, Ю. Краснонос // Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка. – Донецьк, 2005. – Т. 8 : Історія. – С. 71–79.

38. **Круглова Л.** Джерела з історії української державності на сторінках журналу "Чтения в историческом обществе Нестора-Летописца" / Л. Круглова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2008. – Вип. 94/95. – С. 95–98.

Подано характеристику писемних джерел з історії української державності, опублікованих на сторінках журналу "Чтения в Историческом Обществе Нестора-летописца".

39. **Мельник Л. Г.** Державність / Л. Мельник // Історична наука : термінологічний і понятійний довідник : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / [редкол.: В. М. Литвин (голова), В. І. Гусєв (заст. голови), А. Г. Слюсаренко (заст. голови), І. В. Бойченко, С. Ф. Пивовар, А. О. Ручка, Т. І. Яшук]. – Київ, 2002. – С. 97–98.

40. **Михайлів Т. А.** Історія державності та правові пам'ятки України : довідник / Т. А. Михайлів, Т. В. Михайлів. – Харків : Основа, 2013. – 93, [1] с. – (Бібліотека журналу "Історія та правознавство", вип. 12 (120)).

41. **Неживий О.** Говорити про державність – одне, будувати державу – інше : діалог Надії Світличної з Віталієм Дончиком / підготував Олексій Неживий // Слово і час. – Київ, 2012. – № 5 (617). – С. 90–94.

42. **Незалежність України: історичні витоки та перспективи :** матеріали наук.-практ. конф. 22 серпня 1996 р. / Нац. акад. наук України, Ін-т іст. України ; [відп. ред. В. А. Смолій]. – Київ : Ін-т історії України НАН України, 1997. – 228 с.

43. **Осташ І.** 15 років незалежності: шлях до самодостатньої зовнішньої політики / І. Осташ // Агора. – Київ, 2005. – Вип. 2 : Україна – 15 років незалежності. – С. 8–16.

44. **Осташко Т.** Без держави немає нації / Т. Осташко // День. – Київ, 2018. – 14–15 груд. (№ 228/229). – С. 21; 21–22 груд. (№ 233/234). – С. 21.

45. **Павличко Д.** Відродження української державності / Д. Павличко // Літературна Україна. – Київ, 2018. – 29 берез. (№ 12). – С. 4–5, 14.

46. **Павличко Д. В.** Українська національна ідея : статті, виступи, інтерв'ю, документи / Дмитро Павличко. – Київ : Основи, 2004. – 771 с.

47. **Петришин О.** Демократичні основи правової, соціальної державності / О. Петришин // Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. – Харків, 2014. – № 1 (76). – С. 32–41.

Розглядаються деякі аспекти висвітлення історії української державності у вітчизняній історичній науці в 1965–1969 рр.

48. **Пилипчук В.** Етапи формування суверенної Української держави (історико-правові та політичні аспекти) / В. Пилипчук // Вісник Академії правових наук України. – Харків, 2010. – № 3 (62). – С. 94–104.

49. **Подмазін С.** Становлення державності України як фактор розвитку соціального інституту освіти / С. Подмазін // Філософські обрії : наук.-теорет. часопис. – Київ, 2002. – Вип. 7. – С. 179–189.

50. **Радиш Я. Ф.** Роль жінки у формуванні функціонуванні державності: вступ до проблеми (за матеріалами літературних джерел) / Я. Ф. Радиш, О. В. Кожухар // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2015. – № 13/14, лип. – С. 110–115.

51. **Радиш Я.** Українські медики у процесі становлення української державності / Я. Радиш // Пам'ять століть. Україна. – Київ, 2002. – № 2. – С. 139–146.

52. **Романчук О.** Українська держава: не вір, не бійся, не проси / О. Романчук // Універсум. – Львів, 2007. – № 1/2. – С. 1–7.

53. **Рудакевич О.** Національна політична культура: випробування державністю / О. Рудакевич // Психологія і суспільство. – Тернопіль, 2013. – № 3 (53). – С. 91–97.

54. **Сварник І.** На шляху творення державності / І. Сварник // Універсум. – Львів, 2002. – № 3/6. – С. 30–31.

55. **Слюсаренко А. Г.** Дослідження проблем української державності на кафедрі новітньої історії України в 1990-ті рр. / А. Г. Слюсаренко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Історія. – Київ, 2001. – Вип. 52 : До 10-річчя проголошення незалежності України. – С. 5–16.

56. **Становлення і розвиток української державності** : матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Київ, МАУП, 27 жовт. 2006 р. / МАУП ; [відп. ред. В. М. Чирков]. – Київ : Персонал, 2008. – 408 с.

57. **Степанов Є.** Історико-правові етапи становлення і розвитку екологічної функції держави в Україні / Є. Степанов // Юридична Україна. – Київ, 2010. – № 11 (95). – С. 112–118.

58. **Українська державність: особливості розвитку й проблеми еволюції** : матеріали методологічного семінару. Луганськ, 11–13 жовт. 1999 р. / МОУ, Східноукр. держ. унів., Каф. історії та українознавства. – Луганськ : СУДУ, 1999. – 60 с.

59. **Шевчук В. П.** Історія української державності : курс лекцій / В. П. Шевчук, М. Г. Тараненко. – Київ : Либідь, 1999. – 480 с.

60. **Шкуратенко О.** Погляд на українську державність під кутом зору міжнародної правосуб'єктності / О. Шкуратенко // Право України. – Київ, 2002. – № 9. – С. 33–38.

61. **Шутяк Л. Б.** Мовний фактор у процесі розбудови Української держави / Л. Б. Шутяк, І. О. Собко // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2009. – Т. 23. – С. 208–215.

Роль діаспори у розвитку та розбудові української держави

62. **Гуменюк О.** Історія української Конституції у XX столітті / О. Гуменюк // Наше слово. – Варшава, 2016. – 13 листоп. (№ 46). – С. 9.

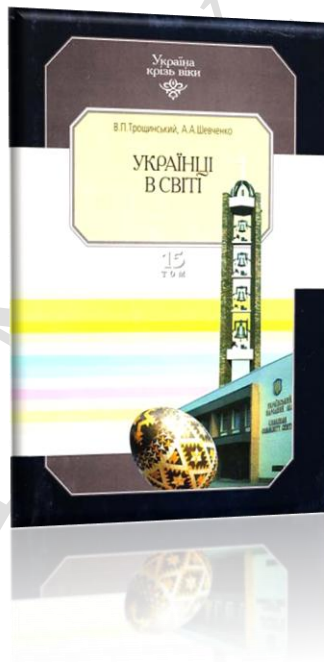
Початок 1920-х років охарактеризувався масовим виїздом українських державних, політичних, військових, освітніх, культурних сил за кордон. За межами Батьківщини продовжувалася праця в усіх сферах, готуючись до розбудови незалежної України. Зокрема, громадські діячі в еміграції розробили велику кількість проектів майбутнього державного устрою України. Багато з них вирізнялися неабиякою

оригінальністю. З усіх представлених проектів на окрему увагу заслуговує розроблений професором Отто Ейхельманом. Він був одним з головних авторів Конституції УНР 1920 р.

63. **Краснодемська І. В.** Дослідження проблем державотворення та суспільного устрою України вченими української діаспори (20–60-ті рр. XX ст.) / І. В. Краснодемська // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2009. – Т. 25. – С. 115–134.

64. **Макар В.** Українці Канади та їх роль у відстоюванні української державності / В. Макар // Історико-політичні проблеми сучасного світу : зб. наук. ст. / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Чернівці, 2020. – Т. 41. – С. 11–18.

65. **Недужко Ю. В.** Діяльність української діаспори країн Заходу щодо відновлення державної незалежності України в середині 40-х – на початку 90-х років XX ст. / Ю. В. Недужко // Сучасна українська політика : політики і політологи про неї. – Київ, 2009. – Європейська перспектива. спецвипуск. – С. 302–311.

66. **Недужко Ю.** Діяльність політичних та громадських об'єднань зарубіжних українців у контексті боротьби за державну незалежність України в 60–70-х роках ХХ ст. / Ю. Недужко // Мандрівець. – Тернопіль, 2009. – № 3 (81). – С. 54–62.

67. **Недужко Ю.** Діяльність української діаспори щодо дослідження, висвітлення правди та вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. в Україні (початок 80-х років ХХ ст.) / Ю. Недужко // Мандрівець. – Тернопіль, 2008. – № 6. – С. 25–32.

68. **Недужко Ю.** Міжнародно-інформаційні кампанії української діаспори щодо становлення державної незалежності України (кінець 70 – початок 90-х років ХХ ст.) / Ю. Недужко // Мандрівець. – Тернопіль, 2008. – № 7 (78). – С. 26–32.

69. **Савенко К.** Роль діаспори у розвитку та розбудові української держави / К. Савенко // Актуальні проблеми міжнародних відносин / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ, 2008. – Вип. 73, ч. 2. – С. 130–133.

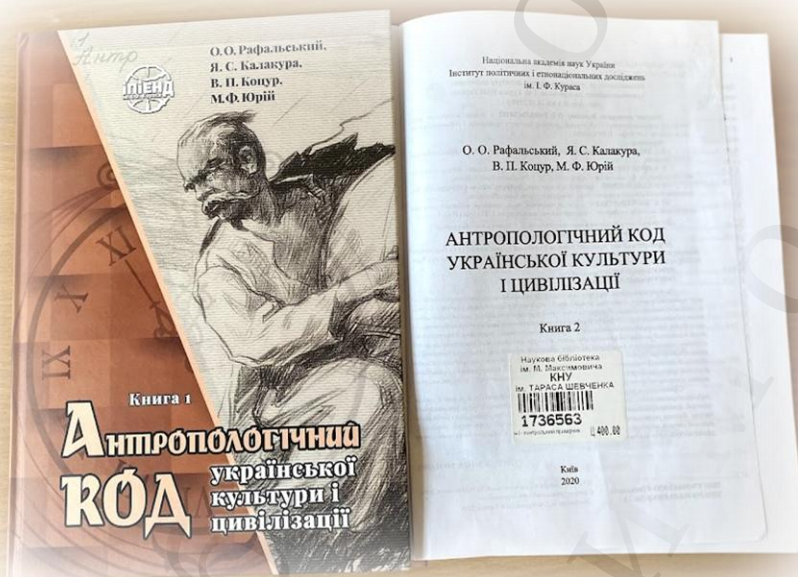
70. **Трощинський В. П.** Українці в світі / В. П. Трощинський, А. А. Шевченко ; [НАНУ ; заг. ред. В. А. Смолія]. – Київ : Альтернативи, 1999. – 351 с. – (Україна крізь віки ; т. 15).

Українська державність: ідеї, концепції, моделі в працях визначних діячів України

71. **Антропологічний** код української культури і цивілізації. Кн. 1 / О. О. Рафальський, Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. – 428, [1] с.

72. **Антропологічний** код української культури і цивілізації Кн. 2 / О. О. Рафальський, Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій ;

НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – Київ :
ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. – 532, [2] с.

73. **Белік А. В.** Реалізм та утопія в державотворчих концепціях В. Винниченка, В. Липинського, Д. Донцова / А. В. Белік // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – Запоріжжя, 2018. – Вип. 50. – С. 70–83.

74. **Брецько Ф. Ф.** Дещо про національну ідею, націоналізм, націотворення та борців за Україну / Ф. Ф. Брецько // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія. – Ужгород, 2014. – Вип. 2 (33). – С. 17–25.

У статті подано окремі думки подвижників національної справи, та приклади найбільш звитяжних борців із покоління націоналістів-

революціонерів, які присвятили своє життя боротьбі за побудову соборної України: В. Антоновича, М. Міхновського, М. Драгоманова, Д. Донцова, П. Куліша.

75. **Вдовичин І.** Держава як інструмент реалізації свободи особи (концептуальні рішення правової української політичної думки міжвоєнного періоду) / І. Вдовичин // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – Київ, 2012. – № 6 (62). – С. 389–404.

76. **Грибовська М.** Формування націєтворчих ідей серед української діаспори (Д. Донцов, В. Липинський) / М. Грибовська // Вісник Львівського університету ім. Івана Франка. Філософські науки. – Львів, 2015. – Вип. 17. – С. 27–34.

77. **Денисюк С.** Юрій Шевельов і Дмитро Донцов: дві концепції національного розвитку / С. Денисюк // Українознавчий альманах / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Філософський факультет, Центр українознавства. – Київ, 2015. – Вип. 18. – С. 231–233.

78. **Жаровська І. М.** Наукове дослідження державної влади в українській філософсько-правовій думці / І. М. Жаровська // Університетські наукові записки Хмельницького університету управління та права : часопис Хмельницького університету управління та права : право, економіка, управління. – Хмельницький, 2012. – Вип. 3 (43). – С. 399–404.

79. **Зайцев О.** В'ячеслав Липинський і Дмитро Донцов: суперечливість поглядів / О. Зайцев // Літопис Волині : всеукраїнський наук. часопис / Волин. нац. ун-т ім. Л. Українки. – Луцьк, 2012. – Число 11. – С. 132–139.

80. **Зайцева І. В.** Українська національна ідея як сутнісна основа державотворення / І. В. Зайцева // Наукові студії – XXI (культура,

освіта – антропоцентричні парадигми і сучасний світ): філософія, філологія, педагогіка, економіка / Український гуманітарний ін-т. – Київ, 2013. – Вип. 2. – С. 38–44.

81. **Захарчук А. С.** До проблеми становлення ідеї української державності: дослідження феномена крізь призму політичної антропології / А. С. Захарчук // Держава і право. – Київ, 2007. – Вип. 37. – С. 122–125.

82. **Ігнат'єва Т. В.** Геополітична складова української державної та наукової думки XVIII – початку XX ст. / Т. В. Ігнат'єва // Політологічні студії: зб. наук. пр. / Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка [та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2013. – Вип. 3. – С. 101–111.

83. **Ідеологія** українського націоналізму на сучасному етапі розбудови української держави: матеріали міжнар. наук. конф. / Міжнар. благод. установа, Центр нац. відродження, Галицький історико-політологічний центр; наук. ред. О. М. Сич. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. – 280 с.

84. **Казьмирчук Г. Д.** Ідеї державотворення в працях членів Кирило-Мефодіївського товариства / Г. Д. Казьмирчук, Р. М. Конта // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2003. – Вип. 65/66. – С. 89–92.

85. **Ковальчук В.** Зародження і розвиток ідей українського конституціоналізму (XVIII – 30-ті р. XX ст.) / В. Ковальчук, С. Білостоцький // Історико-правовий часопис. – Луцьк, 2018. – № 2 (12). – С. 8–15.

86. **Кіраль С.** Націєтворчі імперативи Трохима Зіньківського й Івана Франка: типологічний аспект / С. Кіраль // Слово і час. – Київ, 2017. – № 10 (682). – С. 3–21.

87. **Козицький М. Ю.** Питання єдності українського народу в працях діячів ліберального руху кінця XIX – початку XX століття / М. Ю. Козицький, К. О. Шепель // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 1997. – Вип. 35. – С. 19–28.

88. **Комзюк Л.** Порівняльний аналіз конституційно-правових концепцій самостійності України Драгоманова і Міхновського / Л. Комзюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – Київ, 2010. – Вип. 83. – С. 13–18.

89. **Ковальчук І.** Українська національна ідея у версіях М. Драгоманова і Д. Донцова / І. Ковальчук // Університет : історико-філософський журнал. – Київ, 2007. – № 4. – С. 102–109.

90. **Ковальчук І. В.** Українська національна ідея у версіях М. Драгоманова і Д. Донцова / І. В. Ковальчук, М. М. Самардак // Практична філософія. – Київ, 2007. – № 1. – С. 203–208.

91. **Конопенко П.** Українознавство – шлях пізнання, самопізнання, самотворення особистості й народу / П. Конопенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Українознавство. – Київ, 2000. – Вип. 3. – С. 4–12.

92. **Конта Р. М.** Ідея державотворення в Україні в першій половині XIX століття: огляд історіографічних праць / Р. М. Конта // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2004. – Вип. 71/72. – С. 29–31.

93. **Кормич А. І.** Правові державотворчі ідеї епохи Київської Русі / А. І. Кормич // Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. / Нац. ун-т "Одеська юрид. акад.", Південноукр. центр гендерних проблем. – Одеса, 2015. – Вип. 54. – С. 281–289.

94. **Коцур А.** Державознавчі проблеми в українській політичній думці початку XX ст. / А. Коцур // У творчих пошуках і світлих задумах

/ Держ. ВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди"; [упоряд.: В. П. Коцур., Н. І. Коцур]. – Корсунь-Шевченківський, 2013. – С. 59–69.

95. **Коюков О.** Дослідження української політико-управлінської еліти в працях В. Липинського та Д. Донцова / О. Коюков // Актуальні проблеми державного управління. – Дніпропетровськ, 2006. – Вип. 1. – С. 64–69.

96. **Кравченко П. А.** Аналіз історичного процесу в українській історичній та філософській думці на межі ХІХ–ХХ століть / П. А. Кравченко, А. І. Мельник // Історична пам'ять : наук. зб. / Полтав. нац. пед. ун-т, Полтав. регіон. осередок ін-ту укр. археограф. та джерелознав. [та ін.]. – Полтава, 2011. – № 2 (26). – С. 5–19.

97. **Кужільна О. О.** Ідеї української державності в історичних працях членів товариства "Музей визвольної боротьби України" / О. О. Кужільна // Гілея. – Київ, 2014. – Вип. 80 (№ 1). – С. 70–73.

98. **Кульчицький С.** Ідеологія і практика українського праворадикального руху в довоєнній Польщі (1920–1939 рр.) / С. Кульчицький // Історія в школах України. – Київ, 2002. – № 3. – С. 11–15.

99. **Курасова С. А.** Еволюція державницьких поглядів в Україні на початку ХХ століття / С. А. Курасова // Держава у теорії і практиці українського націоналізму : матеріали VI Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю (м. Івано-Франківськ, 26–27 черв. 2015 р.) / Ін-т політ. освіти ВО "Свобода" [та ін.]. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 211–216.

100. **Куян І.** Ідеї суверенної і незалежної держави в контексті національної ідеї України / І. Куян // Право України. – Київ, 2021. – № 2. – С. 63–74

101. **Латигіна Н. А.** Українська національна ідея: історичні реалії / Н. А. Латигіна // Історико-політичні студії : зб. наук. пр. – Київ, 2013. – № 1. – С. 5–10.

102. **Лебедєва Ю.** Стан дослідження зародження та становлення державницького напрямку української історіографії / Ю. Лебедєва // Українознавство. – Київ, 2011. – № 2 (39). – С. 115–121.

103. **Лебедєва Ю.** Українознавчий погляд на зародження та становлення державницького напрямку української історіографії / Ю. Лебедєва // Українознавство. – Київ, 2008. – № 4. – С. 150–155.

В статті зроблено висновок про те, що в наявній літературі частково окреслено місце і роль державницького напрямку в концепції української історичної думки, започатковано дослідження процесу його становлення, джерельно обґрунтовано державницьку доктрину праць В. Липинського, Д. Дорошенка, С. Томахівського та інших істориків, вказано на її зв'язок з історичною схемою М. Грушевського.

104. **Лебедєва Ю. О.** Українська державницька ідея в українознавчих студіях 1920–1930-х рр. : монографія / Ю. О. Лебедєва ; МОНУ, Нац. науково-дослід. ін-т українознавства. – Київ : ННДІУ, 2011. – 230 с.

105. **Макарова А. Г.** Генезис національної ідеї на теренах України: історія розвитку у першій половині ХХ століття / А. Г. Макарова // Вісник Харківського національного університету

імені В. Н. Каразіна : зб. наук. пр. № 1132. Серія "Питання політології". – Харків, 2014. – Вип. 27. – С. 93–96.

106. **Максимович С.** Передумови виникнення та становлення ідеї прав та свобод людини в українській правовій та політичній думці Княжої доби / С. Максимович // Збірник наукових праць Львівського державного інституту новітніх технологій та управління. Юридичні науки. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 85–102.

107. **Мельник І. А.** Економічні й правові підстави для політичної самостійності України (порівняльний аналіз концепцій Юліана Бачинського й Миколи Міхновського) / І. А. Мельник // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Філософія. Політологія. – Київ, 2002. – Вип. 47. – С. 46–48.

108. **Міщенко Ю. М.** Український анархізм як проекція селянського прагнення волі в ідею української державності / Ю. М. Міщенко // Становлення і розвиток української державності / МАУП. – Київ, 2010. – Вип. 2 : Матеріали 2 Всеукраїнської наук.-практ. конф. "Державне управління і місцеве самоврядування в Україні : пріоритети і перспективи", м. Київ, 2 листоп. 2007 р. – С. 64–72.

109. **Мороз С. П.** Феномен держави у політико-правовій думці України XI–XII ст. / С. П. Мороз // Теоретико-прикладні засади правової науки: сучасний вимір : матеріали наук.-практ. конф., 25 груд. 2014 р., м. Запоріжжя / Громадська орг. "Всеукр. асоц. кримінального права" [та ін.]. – Запоріжжя, 2014. – С. 31–34.

110. **Новікова С. О.** Конституційні проекти декабристів як відображення впливу міжнародно-політичних чинників на розвиток державницько-правової думки в Росії та Україні / С. О. Новікова // Часопис Київського університету права. – Київ, 2006. – № 1. – С. 46–49.

111. **Павлова Л. П.** Соціально-релігійні проблеми розуміння історичної долі України в творах громадівців / Л. П. Павлова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2003. – Вип. 54/55. – С. 59–60.

112. **Патлайчук О.** Розуміння сутності суспільного ідеалу українською ліберальною інтелігенцією (кінець XIX – початок XX ст.) / О. Патлайчук // Українознавство. – Київ, 2008. – № 3. – С. 106–110.

113. **Патриляк І.** Конституційні проекти Миколи Міхновського та Миколи Сціборського як зразки української правової думки "правого" спектру / І. Патриляк // Трансформація української національної ідеї : [збірка] / [Нац. Форум трансформації України, Центр дослідж. політ. цінностей] ; упоряд. Олесь Доній. – Київ, 2019. – С. 342–364.

114. **Пивовар С. Ф.** Висвітлення історії української державності в контексті партійно-державної ідеології в УРСР (кінець 60 – початок 70-х років) / С. Ф. Пивовар, О. Г. Пилипчук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2001. – Вип. 51. – С. 52–55.

115. **Пивовар С. Ф.** До проблеми української державності в радянській історіографії 50-х років / С. Ф. Пивовар // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2001. – Вип. 49. – С. 20–24.

116. **Пивовар С. Ф.** До проблеми української державності в радянській історіографії 70–80-х рр. / С. Ф. Пивовар // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2001. – Вип. 52 : До 10-річчя проголошення незалежності України. – С. 59–66.

117. **Пивовар С. Ф.** До проблеми української державності в радянській історіографії (друга половина 60-х рр.) / С. Ф. Пивовар

// Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Історія. – Київ, 2001. – Вип. 53. – С. 5–9.

118. **Пивовар С.** Михайло Грушевський і Дмитро Донцов про перспективи української державності (спроби історико-порівняльного аналізу) / С. Пивовар, І. Шліхта // Михайло Грушевський – науковець і політик у контексті сучасності / за заг. ред. В. І. Сергійчука ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Центр українознавства. – Київ, 2002. – С. 193–201.

119. **Підскальна О. М.** Українська національна ідея: етапи становлення / О. М. Підскальна // Дні науки філософського факультету – 2014 : міжнар. наук. конф. (15–16 квіт. 2014 р.) : матеріали доп. та виступів / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2014. – Ч. 8. – С. 78–81.

120. **Плешко М. В.** Ідеологія солідаризму в контексті розбудови української державності / М. В. Плешко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2009. – Вип. 91/93. – С. 210–213.

121. **Рум'янцев В.** Державно-правові аспекти програмних документів Кирило-Мефодіївського товариства (до 160-річчя Кирило-Мефодіївського товариства) / В. Рум'янцев // Вісник Академії правових наук України. – Харків, 2006. – № 3. – С. 66–73.

122. **Румянцева С. С.** Теорія автономізму та український національно-визвольний рух кінця XIX – початку XX століть / С. С. Румянцева // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2000. – Вип. 46. – С. 25–29.

123. **Сабадуха В. О.** Роль ідеології персоналізму в розбудові української державності / В. О. Сабадуха // Держава у теорії і практиці українського націоналізму : матеріали VI Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю (м. Івано-Франківськ, 26–27 черв. 2015 р.) / Ін-т політ. освіти ВО "Свобода" [та ін.]. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 398–408.

124. **Салтовський О. І.** Розвиток ідеї української державності у вітчизняній політичній думці: розробленість проблеми та пошук закономірностей / О. І. Салтовський // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2003. – Вип. 59/61. – С. 47–51.

125. **Сеник Л.** Національна ідея: від "Руської трійці" до вісниківства : монографія / Любомир Сеник ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Ін-т літературознавчих студій ЛНУ ім. І. Франка. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 215, [1] с.

126. **Ситник О.** В'ячеслав Липинський і Дмитро Донцов: дві концепції української державності / О. Ситник // Українознавчий альманах / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2011. – Вип. 5. – С. 108–111.

127. **Соколівська З. П.** Філософія державотворення теоретиків українського націоналізму 20-х років XX ст. / З. П. Соколівська // Вісник

Дніпропетровського університету. Історія і філософія науки і техніки. – Дніпро, 2017. – Т. 25, вип. 25. – С. 43–47.

128. **Тищик Б.** Актуальні проблеми української державності в сучасній російській історіографії / Б. Тищик, Н. Лешкович // Вісник Львівського університету ім. Івана Франка. Серія юридична. – Львів, 2009. – Вип. 48. – С. 66–76.

129. **Токарчук О. В.** Державотворчі ідеї видатних правників та громадсько-політичних діячів – випускників Університету Св. Володимира / О. В. Токарчук // Юридичний факультет Університету Святого Володимира в персоналіях його викладачів та вчених : зб. матеріалів Першої Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 140-річчю від дня народж. ректора Ун-ту Святого Володимира Є. В. Спекторського, м. Київ, 27 листоп. 2015 р. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2015. – С. 370–374.

130. **Федоренко О.** Геополітичні погляди М. Міхновського і Д. Донцова в період Української революції / О. Федоренко // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень. – Київ, 2008. – Вип. 39. – С. 123–129.

131. **Чапля М.** Уявлення про державотворення в націоналістичному світогляді ОУН / М. Чапля // Актуальні питання державотворення в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. присвяч. Дню науки юрид. ф-ту : 23 трав. 2014 р. : до 180-річчя Київського нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : [зб. наук. праць] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих науковців. – Київ, 2014. – С. 47–48.

132. **Чупрій Л.** Геополітичні ідеї діячів українського визвольного руху початку ХХ століття / Л. Чупрій // Українознавство. – Київ, 2018. – № 1 (66). – С. 20–29.

133. **Isajiw W.** Central figures of the early 20th century Ukrainian sociological thought: "medial integralism" of Bogdan Kistyiakivsky and Viacheslav Lypynsky / W. Isajiw // Конференція Дмитра Штогриня : зб. матеріалів / [відп. ред., передм. та упоряд. С. М. Квіт]. – Київ, 2020. – С. 241–254.

Антонович Володимир

134. **Моця О. П.** "Українська тема" в працях Володимира Антоновича / О. П. Моця // Археологія / НАН України, Ін-т археології. – Київ, 2011. – № 3. – С. 129–134.

Винниченко Володимир

135. **Баранівський В. Ф.** Філософські та суспільно-політичні погляди В. Винниченка, його роль у становленні української державності / В. Ф. Баранівський, В. С. Чорний // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2008. – Т. 19. – С. 150–162.

136. **Юнак М. Й.** Володимир Винниченко про роль зовнішньополітичних чинників в українському державотворенні / М. Й. Юнак, В. М. Юнак // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. – Київ, 2001. – Вип. 19. – С. 74–79.

Гренджа-Донський Василь

137. **Барчан В. В.** Ідея державності та соборності в публіцистиці В. Гренджі-Донського / В. В. Барчан, О. В. Барчан // Наукові записки Інституту журналістики. – Київ, 2007. – Т. 26. – С. 146–150.

Грушевський Михайло

138. **Данюк І.** Народницькі та державницькі аспекти історичної концепції Михайла Грушевського в ракурсі історіографічних дискусій / І. Данюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Українознавство. – Київ, 2001. – Вип. 5. – С. 59–63.

139. **Пивовар С. Ф.** До проблеми української державності в історико-політичній спадщині Михайла Грушевського / С. Ф. Пивовар // Вісник Черкаського державного університету ім. Богдана Хмельницького. Соціально-гуманітарні науки. – Черкаси, 1998. – Вип. 6. – С. 8–13.

140. **Пилипчук О. Г.** Деякі особливості висвітлення проблеми української державності в історико-політичній спадщині М. Грушевського / О. Г. Пилипчук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2001. – Вип. 52 : До 10-річчя проголошення незалежності України. – С. 26–30.

141. **Пиріг Р.** Ідея федералізму в державницькій концепції Михайла Грушевського / Р. Пиріг // Студії з архівної справи та документознавства / Український н.-д. інститут архівної справи та документознавства, Європейський університет. – Київ, 2005. – Т. 13. – С. 188–192.

142. **Салтовський О. І.** Еволюція ідеї української державності в політичних поглядах М. Грушевського під впливом революції 1917–1920 рр. / О. І. Салтовський // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Філософія. Політологія. – Київ, 2003. – Вип. 59/61. – С. 158–162.

Донцов Дмитро

143. **Баган О.** Вічний будитель нації : до 125-річчя від дня народження Дмитра Донцова / О. Баган // Дивослово. – Київ, 2008. – № 9. – С. 56–59.

144. **Борковський Р.** Дмитро Донцов – духовний будівничий української національної держави / Р. Борковський // Фенікс : [журнал молодих : неперіод. вид. Товариства української студіюючої молоді ім. М. Міхновського] / [ТУСМ ім. М. Міхновського]. – Мюнхен ; Дітройт, 1955. – Рік 4, зошит 6. – С. 24–28.

145. **Іванишин В.** Дмитро Донцов / В. Іванишин // Визвольний шлях. – Київ, 2008. – Кн. 3 (720). – С. 5–12.

146. **Іванишин П.** Дмитро Донцов / П. Іванишин // Універсум. – Львів, 2008. – № 11/12. – С. 45–48.

147. **Квіт С.** Дмитро Донцов: діалектика боротьби за незалежну державу / С. Квіт // Дзеркало тижня. – Київ, 2017. – 11–17 лют. (№ 5). – С. 15.

148. **Колкутіна В.** Ідея державності як концептуальна засада публіцистики Дмитра Донцова / В. Колкутіна // Вісник Львівського університету / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Серія "Журналістика". – Львів, 2019. – Вип. 46. – С. 12–17.

149. **Корсунський С. А.** Утопія і реальність державотворення у філософії Д. Донцова / С. А. Корсунський // Вісник Черкаського університету. Серія "Філософія". – Черкаси, 2005. – Вип. 65. – С. 73–78.

150. **Краснодемський І. Й.** Державотворчі ідеї в націоналістичній концепції Д. Донцова: українознавчий аспект / І. Й. Краснодемський // Держава у теорії і практиці українського націоналізму : матеріали VI Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю (м. Івано-Франківськ, 26–27 черв. 2015 р.) / Ін-т політ. освіти ВО "Свобода" [та ін.]. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 179–187.

151. **Рафальський О.** Еволюція політичних поглядів Д. Донцова у передреволюційний період / О. Рафальський, В. Рєзнік // Наукові записки інституту політичних і етнонаціональних досліджень. Політологія і етнологія. – Київ, 2002. – Вип. 21. – С. 82–88.

152. **Супрун Л.** Атрибутивні актуалізатори донцовського концепту "держава" / Л. Супрун // Теле– та радіожурналістика : зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2019. – Вип. 18. – С. 292–304.

153. **Супрун Л. В.** Концепт "держава" як ключовий у мовній ментальності Д. Донцова-вісниківця / Л. В. Супрун // Стиль і текст : щорічний наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики. – Київ, 2011. – Вип. 12. – С. 30–42.

154. **Шамара С. О.** Зовнішньополітичне становище України в 1918–1921 рр. і геополітична концепція Д. Донцова / С. О. Шамара // Вісник Черкаського університету. Серія "Історичні науки". – Черкаси, 2003. – Вип. 50. – С. 137–141.

155. **Шліхта І.** Деякі аспекти взаємин Дмитра Донцова з Організацією українських націоналістів / І. Шліхта // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2003. – Вип. 65/66. – С. 22–26.

156. **Шліхта І.** Постать Дмитра Донцова у працях українських учених / І. Шліхта // Українська біографістика. – Київ, 2008. – Вип. 4. – С. 283–296.

157. **Шліхта І. В.** До проблеми наукового опрацювання ідеології "чинного націоналізму" Дмитра Донцова (1926–1939) / І. В. Шліхта // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2004. – Вип. 71/72. – С. 91–94.

Дорошенко Дмитро

158. **Головченко В.** Дмитро Дорошенко – історик і будівничий Української держави / В. Головченко // Зовнішні справи. – Київ, 2012. – № 2. – С. 50–53.

Кістяківський Богдан

159. **Єрмоленко І. Я.** Теорія "суспільної правосвідомості" Б. О. Кістяківського та проблеми розбудови Української держави / І. Я. Єрмоленко // Адвокат. – Київ, 2008. – № 11 (98). – С. 44–48.

Костомаров Микола

160. **Артюх В.** "Книга буття українського народу" М. Костомарова: сакральні виміри національної самосвідомості / В. Артюх // Сіверянський літопис. – Чернігів, 2000. – № 5. – С. 132–135.

161. **Ємець Т.** Вплив М. Костомарова на формування поглядів В. Вернадського: українознавчий вимір / Т. Ємець // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Українознавство. – Київ, 2008. – Вип. 12. – С. 15–18.

Вплив Миколи Костомарова, одного із фундаторів українського культурного відродження другої половини XIX ст., на становлення світогляду Володимира Вернадського був значним, але здійснювався опосередковано: як через родину (батько був знайомий із засновниками Кирило-Мефодіївського братства, мати була родичкою соратника М. Костомарова – М. Гулака), так і через статті М. Костомарова у журналі "Основа", якими зачитувався в юності В. Вернадський.

162. **Побірченко Н.** Апостол кращої долі України – Микола Іванович Костомаров / Н. Побірченко // Історико-педагогічний альманах / АПНУ, Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – Київ ; Умань, 2006. – Вип. 2. – С. 50–58.

Липинський В'ячеслав

163. **Білецька В. В.** Духовні аспекти державницької концепції В. Липинського в інтерпретації І. Мірчука / В. В. Білецька // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : зб. наук. пр. Серія "Філософія. Філософські перипетії". – Харків, 2017. – Вип. 57. – С. 104–109.

164. **Білодід В. Д.** В'ячеслав Липинський (1882–1931); щаблі світоглядно-політичної еволюції. До 120-річчя від дня народження

/ В. Д. Білодід // Практична філософія. – Київ, 2013. – № 1 (47). – С. 208–220 ; № 2 (48). – С. 147–155.

165. **Бортніков В.** Епістолярна спадщина В. К. Липинського: елітарно-консервативні засади українського державотворення / В. Бортніков // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – Київ, 2016. – № 3/4 (83/84). – С. 379–390.

166. **Бортніков В.** Етнонаціональний чинник розбудови національної держави в контексті творчої спадщини В. Липинського / В. Бортніков, Ю. Пивоваров // *Studia Politologica Ucraino-Polona* : наук. вид. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Польська академія мистецтв і наук, Польське наукове тов-во у Житомирі. – Житомир ; Київ ; Краків, 2012. – Вип. 2. – С. 78–81.

167. **Васильєва І. В.** Ідеї української державності в творчості В. Липинського / І. В. Васильєва // Українська дипломатія в добу національно-визвольних змагань (1917–1921 рр.): історія, проблеми, протиріччя: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю проголошення Акта Злуки Укр. Нар. Республіки і Західноукр. Нар. Республіки / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, НАН України [та ін.]. – Київ, 2019. – С. 53–54.

168. **Візняк А. Е.** Ідея українського монархізму в торах В'ячеслава Липинського / А. Е. Візняк // Дні науки філософського факультету – 2015 : міжнар. наук. конф. (21–22 квіт. 2015 р.) : матеріали доп. та виступів / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, [Філософ. ф-т]. – Київ, 2015. – Ч. 8. – С. 113–115.

169. **В'ячеслав** Липинський в історії України (до 120-річчя з дня народження) / НАНУ, Ін-тут політичних і етнонац. досліджень ; І. Курас, М. Горєлов, В. Котигоренко [та ін.]. – Київ, 2002. – 240 с.

170. **Галушко К.** Висока ціна нашої незалежності / К. Галушко // Дзеркало тижня. – Київ, 2017. – 19 серп. (№ 30/31). – С. 19.

"Майже сто років тому, після трьох літ пристрастей Української Революції, В'ячеслав Липинський в еміграції розмірковував над суто теоретичним питанням: скільки часу треба Україні, аби зміцнити. Набути, як сказали б сьогодні, стабільност".

171. **Галушко К.** Гетьманська ідеологія В. Липинського 1920–1929 рр. : проблеми інтерпретації / К. Галушко // II Міжнародна наукова конференція : "Гетьман Павло Скоропадський та Українська Держава 1918 року" : наук. зб., присвячений 125-річчю від народження Гетьмана Скоропадського, та 80-річчю проголошення Української Держави 1918 року / Кульчицький С. [та ін.]. – Київ, 1998. – С. 77–81.

172. **Горєлов М. Є.** Місцевий патріотизм в державницькій теорії В. Липинського / М. Є. Горєлов // Наукові записки інституту політичних і етнонаціональних досліджень : збірник. Політологія і етнологія. – Київ, 2001. – Вип. 13 : Схід і Захід України: проблеми єднання. – С. 58–62.

173. **Грибовська М. В.** Еліта як суб'єкт державотворення в доктрині В'ячеслава Липинського / М. В. Грибовська // Гілея. – Київ, 2017. – Вип. 124 (№ 9). – С. 131–134.

174. **Гриненко М. А.** Філософсько-політичні погляди В. Липинського на шляхи розвитку української держави (концепція українського консервативізму) / М. А. Гриненко // Дні науки філософського факультету – 2016 : міжнар. наук. конф. (20–21 квіт. 2016 р.) : матеріали доп. та виступів / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, [Філософ. ф-т]. – Київ, 2016. – Ч. 2. – С. 19–20.

175. **Гудзенко-Александрук О.** В'ячеслав Липинський як ідеолог українського державотворення / О. Гудзенко-Александрук // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Міжнародні відносини. – Луцьк, 2013. – № 9 (258). – С. 9–13.

176. **Даценко В. С.** Етика державотворення В. Липинського: проблема засад і сутності політичної моралі / В. С. Даценко // Вісник Дніпропетровського університету. Філософія. Соціологія. Політологія. – Дніпропетровськ, 2012. – Т. 20. – Вип. 22 (3). – С. 97–103.

177. **Дем'янюк О. Й.** Історична спадщина В. Липинського: козацька героїка в обґрунтуванні державної моделі Гетьманату / О. Й. Дем'янюк // Військово-науковий вісник. – Львів, 2015. – Вип. 23. – С. 141–151.

178. **Зборець С. В.** Консервативна націологічна концепція державотворення в працях В. Липинського / С. В. Зборець // Грані : науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. – Дніпропетровськ, 2014. – № 11 (115). – С. 143–148.

179. **Кафарський В.** Конституційні доктрини В'ячеслава Липинського / В. Кафарський // *Studia Politologica Ucraino-Polona* : наук. вид. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Польська академія мистецтв і наук, Польське наукове тов-во у Житомирі. – Житомир ; Київ ; Краків, 2012. – Вип. 2. – С. 71–77.

180. **Кирик Л.** Еволюція концепції українського державотворення в історично-політологічній спадщині В'ячеслава Липинського / Л. Кирик // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Українознавство. – Київ, 2008. – Вип. 12. – С. 38–40.

181. **Колісніченко А. І.** Місце громадянського суспільства і державної влади в політичній доктрині В. Липинського / А. І. Колісніченко, С. І. Шкірчак // Гілея. – Київ, 2014. – Вип. 84 (№ 5). – С. 437–441.

182. **Кралюк П.** Історіософія та філософія політики В'ячеслава Липинського / П. Кралюк // Історія філософії України : навч. посіб. / Кралюк П. М. ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Остроз. акад.". – Острог, 2013. – С. 560–569.

183. **Ластовський В. В.** Модель місця церкви в державі у роботі В. Липинського "Релігія і церква в історії України" (1925) / В. В. Ластовський // Віддане служіння історичній науці : до 70-річчя професора Григорія Казьмирчука / Київ нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; [упоряд.: М. Г. Казьмирчук, Ю. В. Латиш]. – Київ, 2014. – С. 286–290.

184. **Малиновський В. Я.** Ідеї В'ячеслава Липинського в сучасних процесах націєтворення / В. Я. Малиновський // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Міжнародні відносини. – Луцьк, 2012. – № 21 (246). – С. 4–10.

185. **Масненко В. В.** Консервативна парадигма українського націогенезу: візія В'ячеслава Липинського / В. В. Масненко // Гуржіївські історичні читання : зб. наук. пр. – Черкаси, 2013. – Вип. 6. – С. 107–111.

186. **Мусіна З. Х.** В'ячеслав Липинський – історик, державник, патріот / З. Х. Мусіна, Д. Г. Стегній // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Х Культурологічні читання пам'яті Володимира Подкопаєва «Українська культура: виклики сьогодення»" : 31 трав.–1 черв. 2012 р. / М-во культури України, Укр. центр культур. дослідж., Нац. іст. б-ка України. – Київ, 2012. – С. 621–624.

До 130-річчя від дня народження.

187. **Муха Д.** Ідея самостійності української держави у теоретичній спадщині В. Липинського / Д. Муха // Емінак : наук. щоквартальник. – Київ, Миколаїв, 2016. – № 3 (1). – С. 38–43.

188. **Нікуліна О. Л.** Значення національної аристократії в державотворчих процесах у концепції еліт В. Липинського / О. Л. Нікуліна // Дні науки філософського факультету – 2014 : міжнар. наук. конф. (15–16 квіт. 2014 р.) : матеріали доп. та виступів / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2014. – Ч. 10. – С. 39–41.

189. **Нікуліна О. Л.** Значення національної аристократії в державотворчих процесах у концепції еліт В. Липинського / О. Л. Нікуліна // Дні науки філософського факультету – 2014 : міжнар. наук. конф. (15–16 квіт. 2014 р.) : матеріали доп. та виступів / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2014. – Ч. 8. – С. 76–78.

190. **Осадчук В.** В'ячеслав Липинський про роль еліти у формуванні концепції національної ідеї державотворення / В. Осадчук // Вісник Української академії державного управління при Президентіві України. – Київ, 2002. – № 2. – С. 269–273.

191. **Осташко Т.** В'ячеслав Липинський. Спадщина / Т. Осташко // Історія та правознавство. – Харків, 2018. – № 15 (511). – С. 17.

192. **Передерій І.** Релігійний чинник у процесі державотворення: еволюція візії В'ячеслава Липинського / І. Передерій // Історія релігій в Україні : науковий щорічник. – Львів, 2014. – Кн. 1. – С. 561–570.

193. **Передерій І. Г.** У боротьбі за Українську державу: маловідома сторінка дипломатичної діяльності В'ячеслава Липинського / І. Г. Передерій // Гілея. – Київ, 2014. – Вип. 91 (№ 12). – С. 58–63.

194. **Приймак О. О.** Інститут гетьманства як українська національна ідея у науковій спадщині В. К. Липинського

/ О. О. Приймак // Наука. Релігія. Суспільство. – Донецьк, 2008. – № 4. – С. 113–118.

195. **Радько П. Г.** Традиції державотворення в історіософській спадщині В'ячеслава Липинського / П. Г. Радько // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2000. – Вип. 51. – С. 11–14.

196. **Розмериця Ю. О.** Державний чинник у поглядах В. Липинського на українську історію / Ю. О. Розмериця // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2006. – Т. 12. – С. 339–348.

197. **Рум'янцев В.** В'ячеслав Липинський – теоретик української державності: (до 125-річчя від дня народження) / В. Рум'янцев, М. Страхов // Вісник Академії правових наук України. – Харків, 2007. – № 2. – С. 62–71.

198. **Салтовський О. І.** Концепція класократичної держави В. Липинського / О. І. Салтовський // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2005. – Вип. 70/72. – С. 157–159.

199. **Слабошпицький М.** "Я хочу, щоб була Україна...": В'ячеслав Липинський у нашій історії і в романі Івана Корсака / М. Слабошпицький // Київ. – Київ, 2011. – № 4/5. – С. 176–186.

200. **Слободян В. Я.** Консервативна концепція державотворення В'ячеслава Липинського: соціофілософські та державницькі аспекти дослідження / В. Я. Слободян // Держава і право: зб. наук. пр.: юридичні і політичні науки. – Київ, 2011. – Вип. 54. – С. 43–48.

201. **Сторожук С. В.** Ідея громадянської нації В. Липинського в контексті європейських державотворчих процесів початку ХХ ст. / С. В. Сторожук, І. С. Матвієнко // Українська дипломатія в добу

національно-визвольних змагань (1917–1921 рр.): історія, проблеми, протиріччя : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю проголошення Акта Злуки Укр. Нар. Республіки і Західноукр. Нар. Республіки / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, НАН України [та ін.]. – Київ, 2019. – С. 142–144.

202. **Сюндюков І.** Як (не) треба будувати державу? / І. Сюндюков // День. – Київ, 2018. – 30–31 берез. (№ 56/57). – С. 20–21; 6–7 квіт. (№ 61/62). – С. 20–21.

Книга В'ячеслава Липинського "Україна на переломі" та її особлива актуальність для наших сучасників.

203. **Терещенко Ю.** Дух державності / Ю. Терещенко // Український тиждень. – Київ, 2011. – № 38 (203). – С. 48–51.

Нереалізований проект українського консерватизму. В'ячеслав Липинський – лідер українського консерватизму.

204. **Тимошенко О. М.** Проблема історіософії В. Липинського в контексті державотворення / О. М. Тимошенко // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 1998. – Вип. 27. – С. 64–66.

Аналізуються консервативна концепція державності В. Липинського, його класифікація форм правління. Розглядається висунутий ним принцип територіального патріотизму.

205. **Томіліна Ю. Є.** Основні засади концепції українського державотворення В. Липинського / Ю. Є. Томіліна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2001. – Вип. 35. – С. 67–70.

Розглядаються основоположні засади концепції українського державотворення В. Липинського. Автор аналізує базові положення цієї концепції: почуття територіального патріотизму, необхідність

формування власної політичної еліти, стабільний державний порядок, консерватизм і поступ, поєднання сили і авторитету у правлячій верстві.

Міхновський Микола

206. **Гак А.** Микола Міхновський / А. Гак // Універсум. – Львів, 2009. – № 5/6 (187/188). – С. 37–39.

207. **Галкіна Ю. О.** Проект "Самостійної України" Миколи Міхновського / Ю. О. Галкіна // Дні науки філософського факультету – 2015 : міжнар. наук. конф. (21–22 квіт. 2015 р.): матеріали доп. та виступів / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2015. – Ч. 8. – С. 118–120.

208. **Гнатюк О. С.** Політико-правові погляди Миколи Міхновського на здобуття державної незалежності України / О. С. Гнатюк // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції "Соборність України: правовий вимір", присвяченої 100-річчю Акту Злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р.: 29 листоп. 2018 р., м. Київ / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Каф. історії права та держави юрид. ф-ту. – Київ, 2019. – С. 222–225.

209. **Деревінський В.** Концепція Миколи Міхновського щодо формування Української держави / В. Деревінський // Мандрівець. – Тернопіль, 2015. – № 5 (119). – С. 86–88.

210. **Деревінський В. Ф.** Державотворчі ідеї Миколи Міхновського / В. Ф. Деревінський // Держава у теорії і практиці українського націоналізму : матеріали VI Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю (м. Івано-Франківськ, 26–27 черв. 2015 р.) / Ін-т політ. освіти ВО "Свобода" [та ін.]. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 130–135.

211. **Костицька С.** Особливості визначення суверенітету народу і суверенітету нації у праці Миколи Міхновського "Самостійна Україна" / С. Костицька // Актуальні питання державотворення в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. присвяч. Дню науки юрид. ф-ту : 23 трав. 2014 р. : до 180-річчя Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : [зб. наук. праць] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих науковців. – Київ, 2014. – С. 29–31.

212. **Костицька С.** Суверенітет народу і суверенітет нації у творі Миколи Міхновського "Самостійна Україна" / С. Костицька // Малий і середній бізнес (право, держава, економіка) : економіко-правовий наук.-практ. журн. / Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, Юрид. ф-т Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка [та ін.], 2015. – № 1/2 (60/61). – С. 28–30.

У статті досліджуються політико-правові погляди одного із найбільш знаних представників українського національно-визвольного руху Миколи Міхновського, зокрема такі основоположні складові вчення про національну ідею та основи визволення Українського народу і відновлення Української державності, як обґрунтування питання про суверенітет народу та суверенітет нації.

213. **Кудрявцев Л.** Апостол української державності / Л. Кудрявцев // Наука і суспільство. – Київ, 2007. – № 11/12. – С. 10–13.

214. **Медвідь Ф.** Микола Міхновський як речник української національної ідеї / Ф. Медвідь // Мандрівець. – Тернопіль, 2001. – № 5/6. – С.45–47.

215. **Микола** Міхновський та його "Самостійна Україна" / Всеукраїнське Наукове та Професійне Товариство ім. М. Міхновського. – Київ : [б. в.], 1996. – 23 с.

216. **Міхновський М.** Самостійна Україна / М. Міхновський // Пам'ять століть. Планета. – Київ, 2009. – № 3/4 (79/80). – С. 160–169.

217. **Моренець В.** Земляки Миколи Міхновського в боротьбі за Українську державність / Віктор Моренець ; [за заг. ред. Р. Ковалю]. – Київ ; Вінниця : Іст. клуб "Холодний Яр" ; Держ. картогр. ф-ка, 2012. – 252, [4] с. : іл. – (Бібліотека Історичного клубу "Холодний Яр"). – Фотодок.: с. 227–252.

218. **Олещук П. М.** Концепція української самостійної держави Миколи Міхновського / П. М. Олещук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2003. – Вип. 56/57. – С. 38–39.

219. **Петрів М.** Адвокат Микола Міхновський – ідеолог державної самостійності України / М. Петрів // Юридичний журнал. – Київ, 2013. – № 3 (129). – С. 127–136.

220. **Сергійчук В. І.** "Я перший одверто й категорично проголосив, що Україна мусить бути і буде самостійною" / В. І. Сергійчук // Соборна пам'ять України : календар-альманах 2009 / Сергійчук В. І. – Київ, 2008. – С. 121–129.

До 85-річчя від дня смерті Миколи Міхновського.

221. **Ситник В.** Микола Міхновський про формування національно свідомої особистості як суб'єкта українського

державотворення / В. Ситник // Визвольний шлях. – Київ, 2006. – Кн. 12. – С. 78–88.

222. **Ситнік В. П. М.** Міхновський про морально-духовні засади українського національно-визвольного руху в "одвертому листі до міністра Сипягіна" / В. П. Ситнік // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2004. – Вип. 71/72. – С. 74–76.

223. **Смогоржевська І.** Микола Міхновський – самовідданий борець за національне визволення / І. Смогоржевська // Київська старовина. – Київ, 2008. – № 4 (382). – С. 145–150.

224. **Степанчук О. М.** Націоналіст Міхновський: радикал чи реаліст? / О. М. Степанчук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2001. – Вип. 37. – С. 64–65.

225. **Фігурний Ю. С.** Ідея національної держави у творчій спадщині Миколи Міхновського / Ю. С. Фігурний // Держава у теорії і практиці українського націоналізму : матеріали VI Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю (м. Івано-Франківськ, 26–27 черв. 2015 р.) / Ін-т політ. освіти ВО "Свобода" [та ін.] ; наук. ред. О. М. Сич. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 479–487.

226. **Шамрай В.** Права та свободи громадян за конституційним проектом М. Міхновського / В. Шамрай // Право України. – Київ, 2010. – № 4. – С. 349–357.

227. **Шамрай В.** Проект української конституції Миколи Міхновського / В. Шамрай // Про українське право : зб. ст. кафедри теорії та історії держави і права / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Каф. теорії та історії держ. та права. – Київ, 2008. – Число 3. – С. 164–176.

228. **Шамрай В.** Проект української Конституції Миколи Міхновського / В. Шамрай // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – Київ, 2008. – Вип. 79. – С. 37–41.

Стаття висвітлює проект Конституції Української республіки, розробленої видатним українським юристом, громадським діячем, членом Центральної Ради. Автор висвітлює його вплив на становлення та розвиток правової науки в Україні початку 20 століття.

Рудницький Степан

229. **Махінла Ю.** Українська державницька ідея у науковій спадщині академіка С. Л. Рудницького / Ю. Махінла // Матеріали V Буковинської Міжнародної історико-краєзнавчої конференції, присвяченої 130-річчю заснування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, 29 вересня 2005 р. : [у 2 т.] / М-во освіти і науки України, Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія. – Чернівці, 2005. – Т. 1 : Історія України. Краєзнавство. – С. 305–307.

Старосольський Володимир

230. **Максимович С. М.** Концепція Української національної держави Володимира Старосольського / С. М. Максимович // Збірник наукових праць Львівського державного інституту новітніх технологій та управління. Юридичні науки. – Львів, 2007. – Вип. 2. – С. 26–36.

Сціборський Микола

231. **Віхров М.** "Націократія" Миколи Сціборського і "третій шлях" України / М. Віхров // Визвольний шлях. – Київ, 2008. – Кн. 2 (719). – С. 19–26.

232. **Ковальський Г. Є.** Соціально-філософські аспекти націократичної теорії / Г. Є. Ковальський // Наука. Релігія. Суспільство. – Донецьк, 2009. – № 2. – С. 152–156.

233. **Лозова О. П.** Військовий досвід Миколи Сціборського та його концепція оборони держави / О. П. Лозова // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Держава та армія. – Львів, 2008. – № 612. – С. 129–133.

234. **Славич О. Д.** Націократичні ідеї М. Сціборського / О. Д. Славич // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2002. – Вип. 42/45. – С. 308–309.

235. **Червак Б.** Державницький чин Миколи Сціборського / Богдан Червак. – Київ : Фондація ім. О. Ольжича, 1996. – 48 с.

Франко Іван

236. **Павличко Д.** Іван Франко – будівничий української державності. Кілька актуальних порад народів від Івана Франка / Д. Павличко // Слово Просвіти. – Київ, 2016. – 11–17 серп. (№ 32). – С. 8–9.

237. **Панфілова Т.** Іван Франко про українську національну ідею та засоби її реалізації / Т. Панфілова // Вісник Львівської національної академії мистецтв. – Львів, 2007. – № 4 : Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. "Мистецька освіта в культурній політиці держави 21 століття". – С. 211–223.

Цегельський Лонгин

238. **Здоровега М.** Ідея української державності у працях Лонгіна Цегельського / М. Здоровега // Мандрівець. – Тернопіль, 2009. – № 1 (79). – С. 56–59.

Шевченко Тарас

239. **Басай В. Д.** Державно-правові погляди Тараса Григоровича Шевченка / В. Д. Басай, В. О. Басай // Вісник Чернівецького факультету Національного університету "Одеська юридична академія". – Чернівці, 2014. – Вип. № 2. – С. 6–19.

У статті висвітлюються державно-правові погляди генія українського народу Т. Г. Шевченка, викладені в творчій спадщині, простежуються витоки формування його національного світогляду.

240. **Воропаєва Т. С.** Націєтворчі концепти Тараса Шевченка / Т. С. Воропаєва // Дні науки філософського факультету – 2014 : міжнар. наук. конф. (15–16 квіт. 2014 р.): матеріали доп. та виступів / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2014. – Ч. 4. – С. 196–198.

241. **Кузьменко А.** Вплив історичних та суспільно-політичних поглядів Тараса Шевченка на формування української національної ідеї / А. Кузьменко // Часопис української історії / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Каф. української історії та етнополітики. – Київ, 2009. – Вип. 15. – С. 104–108.

242. **Кузьменко А.** Місце ідейної спадщини Тараса Шевченка у процесі формування української національної ідеї / А. Кузьменко // Шевченкознавчі студії : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2016. – Вип. 19 : За матеріалами міжнародного круглого столу "Всесвіт Тараса Шевченка" до 201-річниці від дня народження Тараса Шевченка (11–13 берез. 2015 р.). – С. 94–100.

243. **Потапенко Я.** Націєтворчий дискурс як домінантний вектор творчості Т. Шевченка / Я. Потапенко // Шевченкознавчі студії : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2011. – Вип. 13. – С. 110–115.

У статті досліджується роль життєтворчості Т. Шевченка у процесі демістифікації імперської ідеї та створення власного націєтворчого міфу.

244. **Скакун О.** До питання про політичні та державно-правові погляди Т. Г. Шевченка / О. Скакун, Н. Крестовська // Юридична Україна. – Київ, 2010. – № 1 (85). – С. 4–9.

Відгук на статтю К. В. Харабета "Политико-правовые воззрения Т. Г. Шевченка", яка була опублікована в журналі "Российская юстиция" за 2008 р. № 5, с. 69–72.

Шелухін Сергій

245. **Турчин Я. С.** Шелухін про реалізацію основних складових державотворчого процесу в Україні / Я. Турчин // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Політологія, соціологія, філософія. – Ужгород, 2006. – Вип. 3. – С. 21–26.

Києворуська держава: суспільно-політична і художня спадщина доби Середньовіччя (X–XIII століття)

246. **Абрамович Д. І.** Києво-Печерський патерик / Д. І. Абрамович. – Репринтне видання. – Київ : Час, 1991. – 280 с.

247. **Бойко І.** Місце і роль Києво-Руської держави в багатовіковій історії українського державотворення / І. Бойко // Вісник Львівського університету. Серія юридична / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2019. – Вип. 68. – С. 74–87.

248. **Воропаєва Т.** Вихід України-Руси на історичну арену (до 1150-ої річниці походу флотилії Аскольда на Візантію) / Т. Воропаєва // Українознавство / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Центр українознавства філософського факультету. – Київ, 2009. – На 2010 рік. – С. 116–118.

249. **Головатенко В.** Здійснення функцій глави держави в Київській Русі / В. Головатенко // Вісник Академії правових наук України. – Харків, 2008. – № 1. – С. 120–127.

250. **Гомотюк О.** Національна ідея в рецепції еліти Київської та Галицько-Волинської держав / О. Гомотюк // Мандрівець. – Тернопіль, 2010. – № 6 (90). – С. 7–43.

251. **Дашкевич Я.** Українські землі в часах галицько-волинської державності (кінець X – середина XVI ст.) / Я. Дашкевич // Пам'ять століть. Україна. – Київ, 2002. – № 4. – С. 3–21.

252. **Єрмолаєв В.** Віче в Київській Русі – важлива складова державного механізму / В. Єрмолаєв // Право України. – Київ, 2003. – № 3. – С. 136–141.

253. **Задорожний Ю. А.** "Руська правда" і римське право: порівняльний аспект / Ю. А. Задорожний // Бюлетень Міністерства юстиції України. – Київ, 2009. – № 1 (87). – С. 49–53.

254. **Залізняк Л.** Давньоруська народність: нова версія старого міфу / Л. Залізняк // Етнічна історія народів Європи. – Київ, 2001. – № 9. – С.14–21.

255. **Залізняк Л.** Київська Русь – давньоукраїнська держава / Л. Залізняк // Історія в школах України. – Київ, 2009. – № 3 (91). – С. 39–42.

256. **Іванченко Р.** Державницька ідея давньої Руси-України : монографія / Раїса Іванченко. – 2-ге вид. – Київ : Смолоскип, 2007. – 376 с.

257. **Ідзьо В.** Українська держава в XIII столітті і сучасна методологія українознавства / В. Ідзьо // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2002. – Ч. 4. – С. 55–58.

258. **Кондратюк С. В.** Початки парламентаризму в Київській Русі: історіографічно-правовий аспект / С. В. Кондратюк // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – Львів, 2006. – Вип. 2. – С. 73–82.

259. **Кормич А. І.** Правові державотворчі ідеї епохи Київської Русі / А. І. Кормич // Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. – Одеса, 2015. – Вип. 54. – С. 281–289.

260. **Лісова К.** Проблема походження Київської Русі в інтерпретаціях українських вчених-емігрантів (1920–1940) / К. Лісова // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2007. – № 1. – С. 291–293.

261. **Лучук Т.** Давня Україна/Русь як джерело літературної інспірації Йоганнеса Бобровського / Т. Лучук // Літературна компаративістика. – Київ, 2008. – Вип. 3, ч. 2. – С. 36–43.

262. **Максимович С.** Передумови виникнення та становлення ідеї прав та свобод людини в українській правовій та політичній думці

Княжої доби / С. Максимович // Збірник наукових праць Львівського державного інституту новітніх технологій та управління. Юридичні науки. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 85–102.

263. **Мателешко Ю. П.** Політико-адміністративний устрій Київської Русі кінця IX – кінця XI ст.: історіографічний аналіз / Ю. П. Мателешко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Історія. – Ужгород, 2009. – Вип. 22 : Присвячується 70-річчю від дня народження доктора історичних наук, професора В. Є. Задорожного. – С. 107–111.

264. **Медвідь А.** "Повість минулих літ" Нестора літописця як видатна пам'ятка риторичної спадщини Київської Русі / А. Медвідь // Освіта регіону. Політологія, психологія, комунікації. – Київ, 2010. – № 1. – С. 11–16.

265. **Моця О. П.** Київська Русь: етапи формування державної території / О. П. Моця // Археологія. – Київ, 2001. – № 1. – С. 42–50.

266. **Моця О. П.** "Руська" термінологія в Київському та Галицько-Волинському літописних зводах / О. П. Моця // Археологія / Ін-т археології НАН України. – Київ, 2009. – № 1. – С. 7–16.

267. **Музика І. В.** Дискусійні питання історії державності Київської Русі / І. В. Музика // Часопис Київського університету права. – Київ, 2002. – № 3. – С. 65–71.

268. **Нагірняк О.** Походження українського народу та проблема етнічної приналежності Київської Русі у науковій спадщині Михайла Максимовича / О. Нагірняк // Пам'ять століть. Планета. – Київ, 2007. – № 1. – С. 60–78.

269. **Настюк А. А.** Формування функцій князівської влади в період князя Олега / А. А. Настюк // Держава і право. – Київ, 2010. – Вип. 49. – С. 66–73.

270. **Нікітін Ю.** Зародження Київської Русі як визначального чинника безпеки слов'янської народності / Ю. Нікітін // Юридична Україна. – Київ, 2008. – № 6. – С. 4–9.

271. **Павляшик А. М.** Русь і монголо-татари: зустріч двох цивілізацій / А. М. Павляшик // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2001. – № 5. – С. 7–11.

272. **Парахіна М. Б.** Основні напрями зовнішньої політики Русі IX – X ст. у контексті державотворчих процесів / М. Б. Парахіна // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – Київ, 2012. – № 2. – С. 181–183.

273. **Перунін В.** Державність Київської Русі: тисячолітньо "непомічений" подвиг Княгині Ольги – рік 947 / В. Перунін // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2015. – № 5 (226). – С. 29–32.

274. **Перунін В.** Княгиня Ольга – засновниця державності Київської Русі – рік 947 / В. Перунін // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2017. – № 8 (253). – С. 42–46.

275. **Печеранський І.** "Ізборник 1076 року" – визначна пам'ятка духовної культури Київської Русі в контексті українознавства / І. Печеранський, Ю. Фігурний // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2006. – № 3. – С. 206–208.

276. **Ричка В. М.** Знаки влади: організація та форми репрезентації верховної влади у Київській Русі / В. М. Ричка // Український історичний журнал. – Київ, 2009. – № 1 (484). – С. 67–83.

277. **Ричка В.** Київська Русь : чия спадщина? / В. Ричка // Наука і суспільство. – Київ, 2010. – № 1/2. – С. 7–10.

278. **Розумний Я.** Помаранчева революція і спадщина Київської Русі (коментар) / Я. Розумний // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2005. – Ч. 3. – С. 195–196.

279. **Салтовський О. І.** "Слово про закон і благодать" митрополита Іларіона – визначна пам'ятка української політичної думки Києворуської доби / О. І. Салтовський // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2001. – Вип. 35. – С. 62–66.

280. **Сегеда С.** Київська Русь і Давньопольська держава: історичні паралелі / С. Сегеда // Народна творчість та етнографія. – Київ, 2009. – № 2. – С. 55–62.

281. **Сокуренко О.** Київська Русь як суб'єкт міжнародних відносин у IX–XI ст. / О. Сокуренко // Підприємництво, господарство і право. – Київ, 2007. – № 7. – С. 19–23.

282. **Терлюк І. Я.** Система права Києво-руської держави / І. Я. Терлюк // Історія українського права від найдавніших часів до 18 століття : навч. посіб. з історії держави і права України / Терлюк І. Я. ; МВС України, Львівськ. ін-т внутрішніх справ при НАВС України. – Львів, 2003. – С. 16–43.

283. **Толочко О. П.** Київська Русь / Толочко О. П., Толочко П. П. ; [НАНУ ; заг. ред. В. А. Смолія]. – Київ : Альтернативи, 1998. – 352 с. : іл. – (Україна крізь віки ; т. 4).

284. **Україна:** антологія пам'яток державотворення X–XX ст. : у 10 т. Т. 1. Києворуська держава: суспільно-політична і художня спадщина доби Середньовіччя (X–XIII ст.) / [редкол.: І. М. Дзюба та ін.] ; упоряд., передм. та прим. О. Сліпушко. – Київ : Основи, 2009. – 440 с. – Видано під патронатом Української всесвітньої координаційної ради.

285. **Федоренко Т.** Вплив християнського світогляду на правосвідомість та правову культуру Київської Русі (кінець X – перша третина XIII ст.) / Т. Федоренко // Право України. – Київ, 2001. – № 8. – С. 114–116.

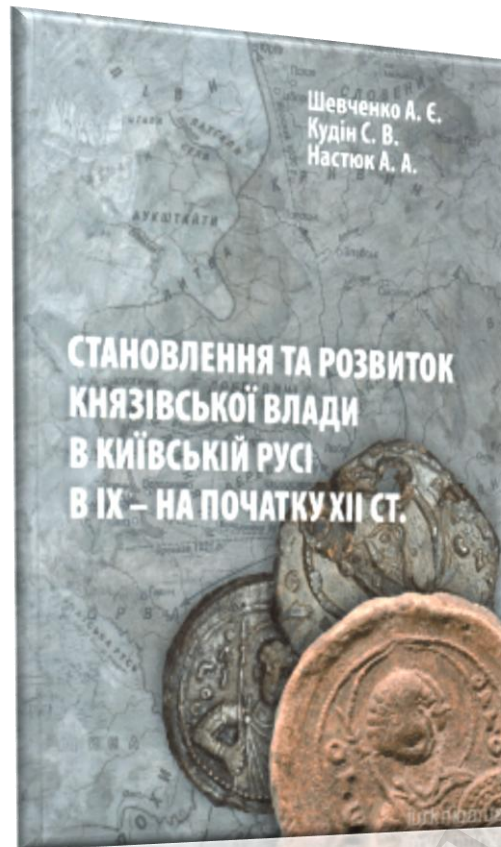
286. **Федущак П. А.** Реалізація суверенітету державної влади у князівській державі та гетьманщині / П. А. Федущак // Вісник Львівського університету. Серія юридична / Львів. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2001. – Вип. 36. – С. 174–177.

287. **Фігурний Ю.** Основні концепції утворення Києво-Руської держави в історіографічних українознавчих дослідженнях (XX – початок XXI століття) / Ю. Фігурний // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2010. – № 3 (36). – С. 178–185.

288. **Черній А.** Філософська думка часів Київської Русі / А. Черній // Сіверянський літопис. – Чернігів, 1999. – № 5. – С. 148–153.

289. **Шакурова О.** Питання генези, розвитку та становлення ранньосередньовічної, пізньосередньовічної та трипільско-арійської концепцій походження українського народу в дослідженнях Н. Юсової, Л. Залізняка та П. Толочка / О. Шакурова // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2010. – № 2 (35). – С. 199–204.

290. **Шакурова О.** "Повість минулих літ" як важливе українознавче джерело про походження українського народу / О. Шакурова // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2010. – № 3 (36). – С. 186–189.

291. **Шевченко А. Є.** Становлення та розвиток князівської влади в Київській Русі в IX – на початку XII ст. / Шевченко А. Є., Кудін С. В., Настюк А. А. – Вінниця : ТВОРИ, 2020. – 467, [1] с. : карти.

292. **Шевчук В. О.** Перспективи дослідження специфіки державно-правового устрою Київської Русі в порівнянні з державно-правовим устроєм інших країн / В. О. Шевчук // Держава і право. – Київ, 2010. – Вип. 48 – С. 106–110.

293. **Шостак М.** Відображення в українській історіографії ролі Київської Русі у становленні державності XX ст. / М. Шостак // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2006. – № 2. – С. 253–261.

294. **Шостак М.** Державотворча концепція утворення Київської Русі Михайла Грушевського та її оцінка у працях його послідовників – Івана Крип'якевича, Мирона Кордуби та Стефана Томашівського / М. Шостак // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2007. – № 1. – С. 277–279.

295. **Шостак М.** Кость Гуслистий та Микола Петровський про становлення Київської Русі як "спільного початкового періоду" в історії українців, росіян та білорусів / М. Шостак // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2007. – № 4. – С. 258–261.

296. **Шоста М. В.** Норманська теорія походження Київської Русі та антинорманізм в українській історіографії доби незалежності / М. В. Шостак // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2008. – Т. 22 : На пошану проф. Валентина Семеновича Крисаченка. – С. 289–295.

297. **Шостак М. В.** Проблема становлення Київської Русі в працях українських науковців (1900–1930) / М. В. Шостак // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2008. – Т. 21. – С. 181–193.

298. **Шостак М.** Проблема утворення Києво-Руської держави в українознавчих дослідженнях XII–XIX століть / М. Шостак // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2010. – № 3 (36). – С. 189–192.

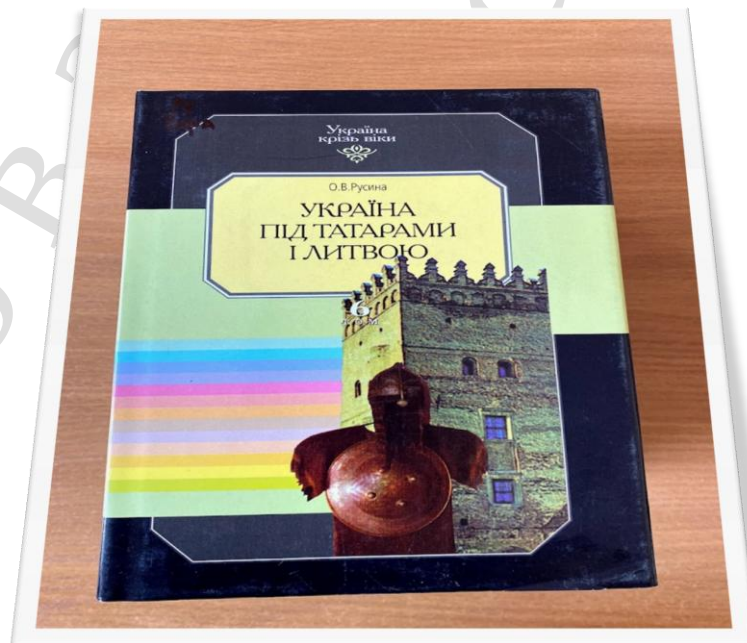
299. **Шостак М.** Стан наукового опрацювання утворення Києво-Руської держави в українознавчих дослідженнях XX – початку XXI століття / М. Шостак // Українознавство / НДІ українознавства МОНУ. – Київ, 2010. – № 2 (35). – С. 204–209.

300. **Юсова Н. М.** Генеза концепту "давньоруська народність" у радянській історичній науці / Н. М. Юсова // Український історичний журнал. – Київ, 2001. – № 6. – С.65–85.

301. **Юсова Н. М.** "Давньоруська народність": зародження і становлення концепції в радянській історичній науці (1930-ті – перша половина 1940-х рр.) / Н. Юсова. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Київ : Стилос, 2006. – 620 с.

Литовсько-польська і польсько-козацька доба (XIV – перша половина XVII ст.)

302. **Бойко І.** Правове регулювання відносин у Галичині у складі Польського королівства (1349–1569 рр.) / І. Бойко // Право України. – Київ, 2009. – № 5. – С. 169–176.

303. **Вовк О. Й.** Історіографія соціально-правового устрою Київського князівства в складі Великого князівства Литовського / О. Й. Вовк, Ж. О. Джейко // Держава і право. – Київ, 2001. – Вип. 10. – С.121–126.

304. **Мишко Д. І.** Перший Литовський статут і його історичне значення / Д. І. Мишко // Історичні джерела та їх використання / Ін-т історії АН Української РСР, Архівне управління при Раді Міністрів УРСР. – Київ, 1969. – Вип. 4. – С. 14–24.

305. **Петрук Н. К.** Українська інтелігенція XVI–XVII ст. як носій національної ідентичності / Н. К. Петрук // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2009. – Т. 25. – С. 84–90.

306. **Плешко М. В.** Литовський період в історіософії українського державотворення / М. В. Плешко // Гуманітарні студії / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2010. – Вип. 8. – С. 161–168.

307. **Русина О. В.** Україна під татарами і Литвою / О. В. Русина ; [НАНУ ; заг. ред. В. А. Смолія]. – Київ : Альтернативи, 1998. – 320 с. : іл. – (Україна крізь віки ; т. 6).

308. **Сокальська О В.** Історична генеза литовсько-українського права / О. В. Сокальська // Держава і право. – Київ, 2001. – Вип. 10. – С.126–132.

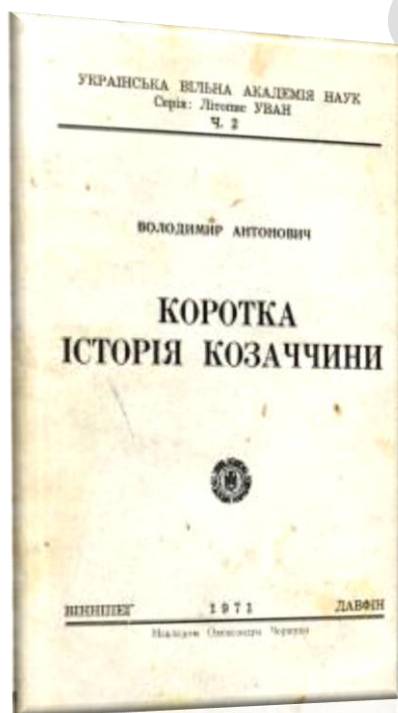
309. **Терлюк І. Я.** Правова система Литовсько-руської держави / І. Я. Терлюк // Історія українського права від найдавніших часів до 18 століття : навч. посіб. з історії держави і права України / Терлюк І. Я. ; МВС України, Львів. ін-т внутрішніх справ при НАВС України. – Львів, 2003. – С. 46–79.

Козацько-гетьманська держава (XIV–XVIII ст.)

310. **Антонович В. Б.** Коротка історія Козаччини / В. Б. Антонович ; передм. І. І. Глизя. – Київ : Україна, 2004. – 304 с.

311. **Антонович В. Б.** Коротка історія Козаччини / Володимир Антонович. – 3-тє вид., [репринтне]. – Вінніпег ; Давфін : Накл. Ол. Чорнухи, 1971. – 232 с. – (Літопис УВАН / Українська Вільна Академія наук, ч. 2).

312. **Вечерський В.** Гетьманщина як центральне явище української історії / В. Вечерський // Чумацький шлях. – Київ, 2010. – № 4. – С. 10–15.

313. **Галанцев В.** Terra cossacorum / В. Галанцев // Військо України. – Київ, 2009. – № 10 (112). – С. 36–39.

360 років тому створена Українська козацька держава, основою якої був безпрецедентний на ті часи демократичний устрій з виборністю, колегіальністю та гласністю.

314. **Грабовецький В.** Запорізьке козацтво і Українська гетьманська держава XVI–XVIII ст. в літописі та ілюстраціях / Володимир Грабовецький ; Івано-Франк. держ. іст.-мемор. музей Олекси Довбуша. – 2-ге вид., доп. – Івано-Франківськ, 2010. – 496 с. – До 520-річчя українського козацтва.

315. **Гуржій О. І.** Гетьманська Україна / Гуржій О. І., Чухліб Т. В. ; [НАНУ ; заг. ред. В. А. Смолія]. – Київ : Альтернативи, 1999. – 304 с. : іл. – (Україна крізь віки ; т. 8).

316. **Долматова Н. І.** Ідея державності І. Виговського за Гадяцькою угодою 1658 р. / Н. І. Долматова // Держава і право. – Київ, 2001. – Вип. 11. – С. 73–75.

317. **Енгель Й.** Історія України та українських козаків / Й. Енгель // Схід/Захід. – Харків, 2008. – Вип. 9/10. – С. 135–176.

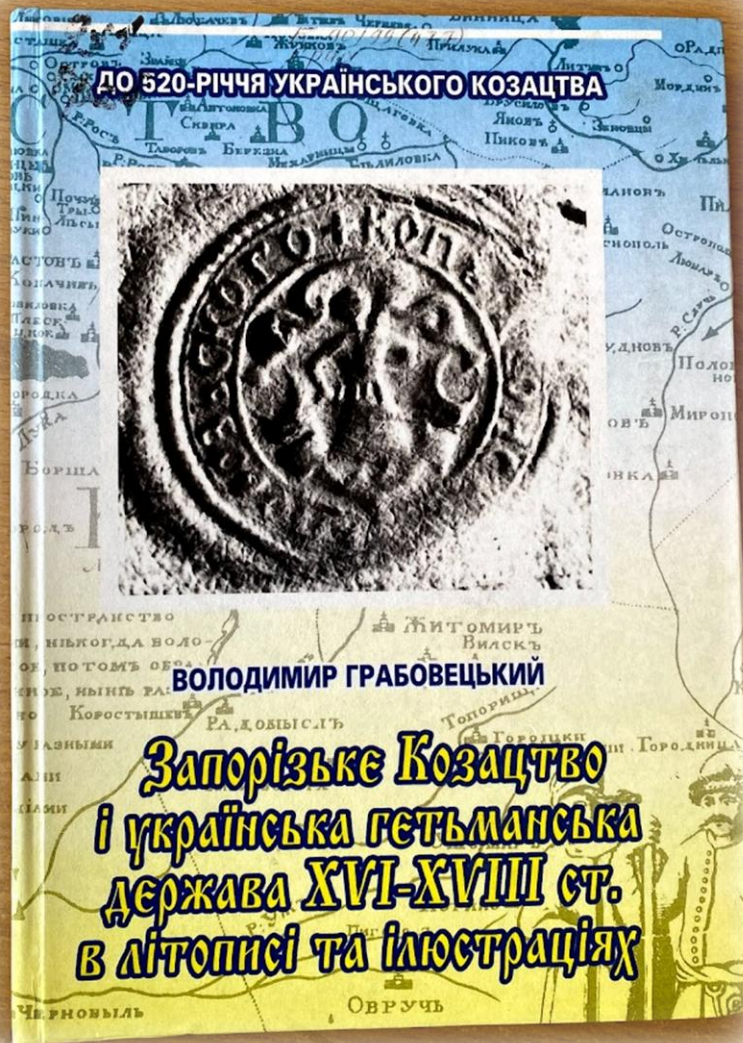
318. **Іржицький В.** Родина Виговських в історії Української козацької держави / В. Іржицький, Н. Тітаренко // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень. – Київ, 2008. – Вип. 39. – С. 51–58.

319. **Ісаїв П.** Причини упадку української держави в княжі і козацькі часи = The causes of the fall of the Ukrainian state in princely and cossack times : (Виклади на У.К.У.) / П. Ісаїв ; Укр. катол. ун-т. – Рим : Укр. катол. ун-т, 1975. – 209 с. – (Праці Греко-католическої богословської академії = Opera Graeco-cathol. acad. theol., Т. 40).

320. **Кривошея В.** Козацька еліта в національній революції середини XVII ст. (гетьманат Юрія Хмельницького) / В. Кривошея

// Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень.
– Київ, 2008. – Вип. 39. – С.7–36.

321. **Кривошея І. І.** "Сказки" козацької неурядової старшини Гетьманщини як історичне джерело / І. І. Кривошея // Український історичний журнал. – Київ, 2009. – № 3 (486). – С. 218–224.

322. **Куташев І. В.** Концепції державності у політичній думці другої половини XVII – початку XVIII ст. / І. В. Куташев // Держава і право : зб. наук. пр. Юридичні і політичні науки / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2007. – Вип. 35. – С. 611–618.

323. **Куташев І. В.** Політична думка доби Гетьманщини / Ігор Вікторович Куташев ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Український центр духовної культури, 2007. – 319, [1] с.

324. **Куташев І.** Політичні ідеї періоду становлення Козацької держави / І. Куташев // Політичний менеджмент. – Київ, 2007. – № 2. – С. 176–186.

325. **Левченко А. В.** Запорізька Січ як форма самоорганізації українського суспільства в XVI–XVIII ст. / А. В. Левченко // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2009. – Т. 26. – С. 253–260.

326. **Матковська О. В.** Суспільно-політична і культурно-освітня діяльність братств в Україні (кінець XVI – перша половина XVII ст.) / О. В. Матковська // Збірник наукових праць Львівського державного інституту новітніх технологій та управління. Юридичні науки. – Львів, 2007. – Вип. 2. – С. 36–40.

327. **Мицик Ю.** Шість гетьманських універсалів XVII–XVIII ст. / Ю. Мицик // Сіверянський літопис. – Чернігів, 2000. – № 1. – С. 88–92.

328. **Наливайко Д.** Козацька християнська республіка : (Запорозька Січ у західноєвропейських літературних пам'ятках) / Д. Наливайко. – Київ : Дніпро, 1992. – 495 с. – Видавничий проект "Основи".

329. **Недюха М.** Українське суспільство у пошуках шляхів національної єдності (з історії української духовної культури XVII ст.) / М. Недюха, Н. Петрук // Українознавство. – Київ, 2005. – Ч. 3. – С. 170–173.

330. **Поліщук І. І.** Проблема громадсько-політичного устрою України середини XVII ст. в поглядах М. Костомарова / І. І. Поліщук

// Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 1995. – Вип. 33. – С. 125–132.

331. **Пономаренко О.** Еволюція української національної ідеї в XVII–XVIII століттях / О. Пономаренко // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень. – Київ, 2008. – Вип. 39. – С. 41–51.

332. **Реєнт О. П.** Усі гетьмани України : легенди, міфи, біографії / О. П. Реєнт, І. А. Коляда. – Харків : Фоліо, 2007. – 416 с. – (Історичне досьє).

333. **Ростовська О.** Українська ментальність і національно-визвольна революція 1648–1676 рр. / О. Ростовська, А. Блануца // Сіверянський літопис. – Чернігів, 2000. – № 1. – С. 3–10.

334. **Салтовский О. І.** Еволюція політичних ідей українського козацтва гетьманської доби / О. І. Салтовский // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2002. – Вип. 38/41. – С. 75–80.

335. **Ситник О. М.** Ідеологічні погляди та концепції періоду Руїни козацько-гетманської держави / О. М. Ситник // Наука. Релігія. Суспільство. – Донецьк, 2009. – № 3. – С. 264–270.

336. **Смолій В.** Історіографічний образ української революції XVII століття / В. Смолій, В. Степанков // Історія в школах України. – Київ, 2010. – № 4. – С. 34–41.

337. **Смолій В. А.** Українська національна революція 17 ст. (1648–1676 рр.) / Смолій В. А., Степанков В. С. ; [НАНУ ; заг. ред. В. А. Смолія]. – Київ : Альтернативи, 1999. – 352 с. : іл. – (Україна крізь віки ; т. 7).

338. **Сушинський Б.** Козацька Україна: "Хмельниччина" : історичні есе / Богдан Сушинський. – Одеса : ВМВ, 2004. – 560 с.

339. **Україна:** антологія пам'яток державотворення Х–ХХ ст. : у 10 т. Т. 2. Ренесанс ідеї української державності (XIV–XVI ст.) / [редкол.: Дзюба І. М. та ін.] ; упоряд., передм., та прим. В. Литвинова. – Київ : Основи, 2008. – 616 с. – Видано під патронатом Української всесвітньої координаційної ради.

340. **Україна:** антологія пам'яток державотворення Х–ХХ ст. : у 10 т. Т. 3. Битва за Козацьку державу / [редкол.: І. М. Дзюба та ін.] ; упоряд., передм. та прим. В. Шевчука. – Київ : Основи, 2008. – 496 с. – Видано під патронатом Української всесвітньої координаційної ради.

341. **Україна:** антологія пам'яток державотворення Х–ХХ ст. : у 10 т. Т. 4. Спроба реанімації Козацької держави (XVIII ст.) / [редкол.: І. М. Дзюба та ін.] ; упоряд. передм. та прим. В. Шевчука. – Київ :

Основи, 2008. – 528 с. – Видано під патронатом Української всесвітньої координаційної ради.

342. **Українське козацтво** : мала енциклопедія / [редкол.: Ф. Г. Турченко, С. Р. Лях, І. Б. Гирич та ін.]; Науково-дослідний ін-т козацтва при Запорізькому ун-ті. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ; Запоріжжя: Генеза; Прем'єр, 2006. – 672 с. : іл., карти.

У 1376 статтях відображено обставини виникнення і становлення козацтва та його роль в історії, військове мистецтво, громадський устрій, судочинство, господарська діяльність, побут, звичаї та духовність, міжнародні контакти.

343. **Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657–1687)**: матеріали до українського дипломатарію / Ін-т укр. археограф. та джерелозн. ім. М. С. Грушевського; [упоряд.: І. Бутич, В. Ринсевич, І. Тесленко]. – Київ; Львів: НТШ, 2004. – 1087 с. – (Універсали українських гетьманів).

344. **Усатенко Г.** Концепт державність в українських пам'ятках XVII–XVIII ст. / Г. Усатенко // Література. Фольклор. Проблеми поетики / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2012. – Вип. 37, ч. 1. – С. 320–326.

345. **Федушак-Паславська Г.** Українська держава козацької доби / Г. Федушак-Паславська // Вісник Львівського університету. Серія юридична / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2005. – Вип. 41. – С. 74–80.

346. **Фігурний Ю.** Етнічні державотворчі й націєтворчі процеси в Україні у добу Хмельниччини (1648–1657) / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2010. – № 4 (37). – С. 274–281.

347. **Харьковщенко Ю. Є.** Respublika Christiana і "Козацька християнська республіка": компаративний аналіз / Ю. Є. Харьковщенко

// Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Філософія. Політологія. – Київ, 2007. – Вип. 87/88. – С. 109–111.

В статті проведено компаративний аналіз концепцій Respublica Christiana та "козацька християнська республіка". Показані специфічні особливості західноєвропейського бачення стосунків держави і церкви та відмінності їх втілення у формуванні ідеї національної церкви та державності України в період Запорозької Січі.

348. **Шевчук В. О.** Козацька держава як ідея в системі суспільно-політичного мислення 16–18 ст. : [у 2 кн.]. Кн. 1 / Валерій Шевчук. – Київ : Грамота, 2007. – 720 с.

349. **Яворницький Д. І.** Історія запорізьких козаків : у 3 т. / Д. І. Яворницький ; АН УРСР, Археографічна комісія, Ін-т історії. – Київ : Наукова думка, 1990–1991. – 3 т. – (Пам'ятки історичної думки України).

350. **Ярошинський О.** До питання про основні чинники Української революції середини XVIII ст.) за матеріалами Волинського воєводства) / О. Ярошинський // Українознавство. – Київ, 2004. – Ч. 3/4. – С. 334–349.

351. **Ярошинський О.** Українська національна революція середини XVII ст. – історичний феномен / О. Ярошинський // Українознавство. – Київ, 2005. – Ч. 3. – С. 240–242.

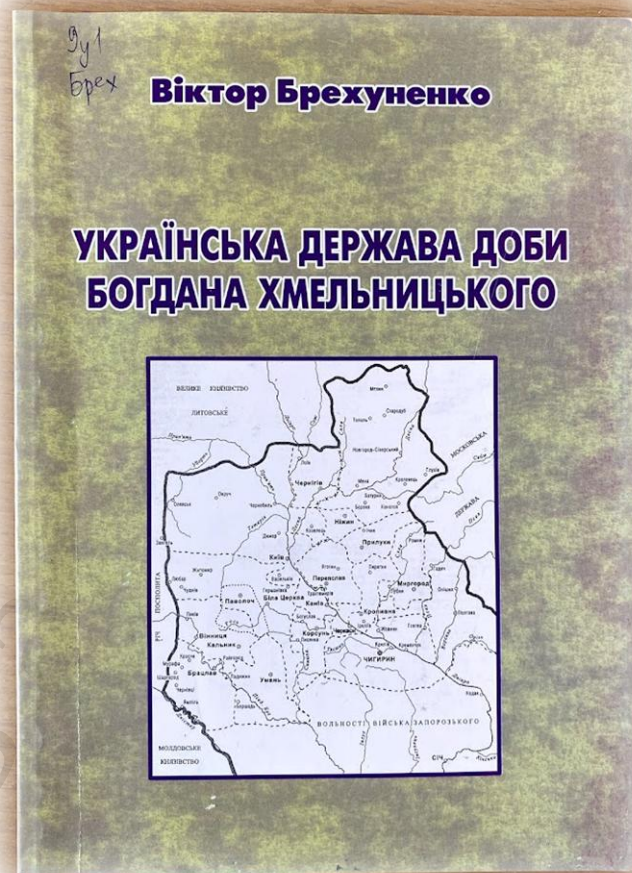
Богдан Хмельницький

352. **Брехуненко В.** Українська держава доби Богдана Хмельницького / Віктор Брехуненко ; Український ін-т національної пам'яті. – Київ : ПП Наталія Брехуненко, 2009. – 64 с.

353. **Казьмирчук Г. Д.** Формування державності в Україні / Г. Д. Казьмирчук // Соціальна історія : наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім.

Тараса Шевченка, Каф. історії для гуманітарних ф-тів. – Київ, 2015. – Вип. 10. – С. 15–20.

Висвітлено державотворчу роботу Б. Хмельницького під час національно-визвольної війни 1648–1654 рр., його особистий внесок у створення й розбудову армії, державного владного й управлінського апарату, проведенні адміністративно-територіальної реформи.

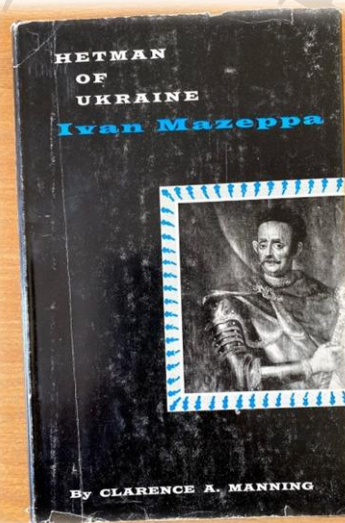

354. **Кравченко М.** Універсали Богдана Хмельницького / М. Кравченко // Сіверянський літопис. – Чернігів, 1999. – № 4. – С. 180–181.

355. **Страхов М.** Основні риси зовнішньої політики Української козацької держави Богдана Хмельницького (1648–1657 рр.) / М. Страхов // Вісник Академії правових наук України. – Харків, 2006. – № 3. – С. 60–65.

Іван Мазепа та його доба

356. **Борисенко В.** Міжнародна науково-теоретична конференція "Доба гетьмана І. Мазепи в європейській історії: міфи і реалії" / В. Борисенко, К. Тищенко // Пам'ять століть. Планета. – Київ, 2008. – № 5/6 (74/75). – С. 271–272.

357. **Власенко В.** Мазепіана міжвоєнної української політичної еміграції у Румунії / В. Власенко // Київська старовина. – Київ, 2010. – № 3. – С. 74–82.

358. **Горlach Л.** Руїна, або Життя і трагедія Івана Мазепи : історичний роман у віршах / Леонід Горlach. – Київ, 2004. – 256 с. – (Бібліотека українця).

359. **Доманицький В.** Націотворча роля гетьмана Мазепи : промова на ювілейних урочистостях з приводу 250-ліття смерті гетьмана І. Мазепи в Детройті, Міннеаполісі та Вінніпезі / В. Доманицький ; з передмовою президента УВАН в Канаді Я. Рудницького ; з порт. гетьмана роботи арт.-мал. О. Булавицького. – Чикаго : Накладом автора, 1960. – 50 с.

360. **Іван** Мазепа та його доба: історія, культура, національна пам'ять : матеріали міжнар. наук. конф., 15–17 жовтня 2008 р., Київ–Полтава / Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія"; [редкол.: В. Брюховецький (гол.), Ю. Мицик, В. Панченко та ін.; ред.-упоряд.: В. Щербак]. – Київ : Темпора, 2008.– 488 с.

361. **Іванько І.** Монархічні концепції в українській історико-політичній літературі XVII–XVIII ст. / І. Іванько, К. Колесников // II Міжнародна наукова конференція "Гетьман Павло Скоропадський та Українська Держава 1918 року". – Київ, 1998. – С. 73–76.

362. **Краснодемська І.** Мазепіана в дослідженнях вчених української діаспори XX ст. / І. Краснодемська // Українознавство. – Київ, 2002. – Ч. 4. – С. 217–219.

363. **Кудінов Ю. М.** Міжнародна наукова конференція "Іван Мазепа і мазепинці : історія та культура України останньої третини XVII – початку XVIII ст." / Ю. М. Кудінов // Український історичний журнал. – Київ, 2010. – № 2 (491). – С. 229–233.

364. **Павленко С.** Гетьман Іван Мазепа / С. Павленко // Історія в школах України. – Київ, 2010. – № 1. – С. 41–43.

365. **Томашівський С.** Причини до історії Мазепинщини / зібрав Ст. Томашівський ; під зарядом К. Беднарського. – Львів : З друкарні Наукового Т-ва ім. Шевченка, 1910. – 38 с. – Відб. з "Записок Наукового Товариства імені Шевченка".

366. **Фігурний Ю.** Гетьман Іван Мазепа – один з визначних символів українського етнонаціонального державотворчого процесу : (до 375-річчя від дня народження та 320-ліття отримання гетьманської булави) / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2007. – № 1. – С. 28–37.

367. **Фігурний Ю.** Діяльність гетьмана Івана Мазепи в контексті українського державотворення: досягнення і прорахунки / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2002. – Ч. 4. – С. 227–229.

368. **Чухліб Т. В.** Мазепинська Україна між Російською та Шведською коронами: дилема вибору протекції / Т. В. Чухліб // Український історичний журнал. – Київ, 2009. – № 2 (485). – С. 16–39.

369. **Чухліб Т.** Гетьман Іван Мазепа та ідея відмови України від московського ярма / Т. Чухліб // Гетьман. – Київ, 2009–2010. – № 6 (30) / № 1 (30). – С. 26–29.

370. **Manning C. A.** Hetman of Ukraine Ivan Mazepa / Clarence A. Manning. – New York : Bookman associates, 1957. – 234 p.

371. **Mazepa I.** On the eve of Poltava: the letters of Ivan Mazepa to Adam Sieniawski 1704–1708 = Напередодні Полтави : листи Івана Мазепи до Адама Синявського, 1704–1708 / I. Mazepa ; edit. and annot. with an introduc. by O. Subtelny ; preface by O. Ohloblyn ; The Ukr. acad. of arts and sciences in the US. – New York : The Ukr. acad. of arts and sciences in the US, 1975. – 159 p. : ill.

Пилип Орлик

372. **Білас І.** Конституція Пилипа Орлика. Державно-політичний устрій України / І. Білас // Порівняльні міжнародні політичні погляди і державно-правові вчення: підручник: до 75-річчя Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка / Білас І. Г. ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ, 2019. – С. 187–191.

373. **Василенко Н. П.** Конституция Филиппа Орлика / Н. П. Василенко. – [б. м. : б. и., б. г.]. – 18 с. – Вырезка.

374. **Волков М.** Конституція Української гетьманської держави (Конституція Пилипа Орлика 1710 року) / М. Волков // Юридичний журнал. – Київ, 2009. – № 9 (87). – С. 91–93.

375. **Гарашук М.** Конституція Української гетьманської держави (Конституція Пилипа Орлика 1710 року) / М. Гарашук // Юридичний журнал. – Київ, 2009. – № 7/8 (86). – С. 179–180.

376. **Гончарук П.** Провісник української конституційної державності (до 135-річчя від дня народження Пилипа Орлика) / П. Гончарук // Київська старовина. – Київ, 2007. – № 6. – С. 11–30.

377. **Дерев'янка А. В.** Пилип Орлик – творець першої Конституції України / А. В. Дерев'янка // Сторінки історії. – Київ, 2007. – Вип. 25. – С. 190–191.

378. **Дробязко Н.** Права і вольності від Пилипа Орлика. Проєкти конституційних статей 1710 року зародилися у Батурині / Н. Дробязко // Україна молода. – Київ, 2020. – 14 квіт. (№ 33). – С. 11.

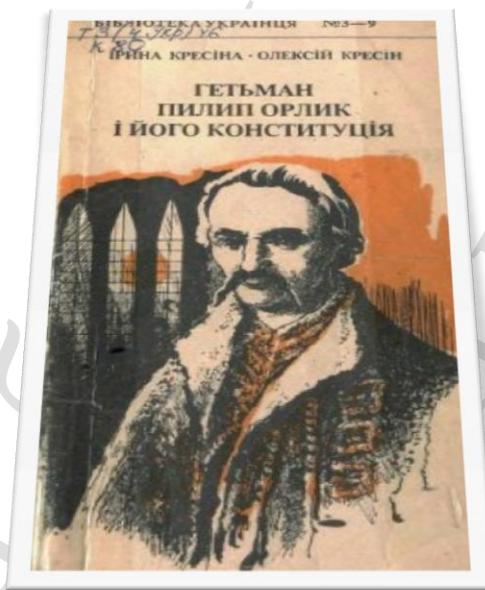
379. **Журбелюк Г.** Орликова Конституція і вияви ментальності українства : (до 300-ї річниці першої української Конституції) / Г. Журбелюк // Київська старовина. – Київ, 2009. – № 3 (387). – С. 38–49.

380. **Кирик Л.** Визначний пам'ятник української державно-політичної думки (295 років Бендерської конституції) / Л. Кирик // Українознавство / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Центр українознавства. – Київ, 2004. – на 2005 рік. – С. 112–116.

381. **Коляда І.** "...Я один зложив найбільшу частину договору..." : (до 300-річчя "Pacta et Constitutiones legum libertatumque Exercitus Zaporoviensis" гетьмана П. Орлика) / І. Коляда, О. Кирієнко // Історія в школі. – Київ, 2010. – № 3. – С. 12–20.

382. **Кресін О. В.** "Пакти і конституції законів і вольностей війська Запорозького..." 1710 року: політичний та правовий аспекти / О. В. Кресін // Правова держава. – Київ, 2001. – № 12. – С. 97–112.

383. **Кресіна І. О.** Гетьман Пилип Орлик і його Конституція / І. О. Кресіна, О. В. Кресін. – Київ : Фотовідеосервіс, 1993. – 80 с. – (Бібліотека українця).

384. **Кудінов Ю. М.** Всеукраїнська науково-теоретична конференція "Пакти і конституції" Української козацької держави 1710 р.: витоки, інтерпретація, епоха / Ю. М. Кудінов // Український історичний журнал. – Київ, 2010. – № 6 (495). – С. 207–209.

385. **Куташев І. В.** Ідея незалежності України у політичній спадщині Пилипа Орлика / І. В. Куташев // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Філософія. Політологія. – Київ, 2006. – Вип. 81/83. – С. 121–124.

386. **Радько П.** Вікові традиції українського народу / П. Радько // Київська старовина. – Київ, 2010. – № 2 (342). – С. 62–70.

387. **Різниченко В.** Пилип Орлик – гетьман України / В. Різниченко. – Київ : [б. в.], 1996. – 303 с.

388. **Різниченко В.** Пилип Орлик (гетьман-емігрант) : його життя й діяльність : (з нагоди 175 роковини з часу його смерті) / В. Різниченко. – Київ : [б. в.], 1991. – 48 с.

389. **Смолка А.** Гетьман Пилип Орлик і його Конституція / А. Смолка // Визвольний шлях. – Київ, 2008. – Кн. 2 (719). – С. 143–156.

390. **Соболь В.** Дух Мазепи в діях та "діаріуші" його наступника (на матеріалі факсиміле его – документа Пилипа Орлика) / В. Соболь // Схід. – Донецьк, 2009. – № 9 (100). – С. 59–65.

391. **Соболь В.** Помножені часом світи (факсиміле діаріуша Пилипа Орлика за 1724 рік та копія анонімних польських палеографів: порівняльний аналіз) / В. Соболь // Схід. – Донецьк, 2009. – № 8 (99). – С. 3–12.

392. **Струкевич О.** Конституція П. Орлика на тлі політичної культури еліти України – Гетьманщини / О. Струкевич // Українознавство. – Київ, 2002. – Ч. 4. – С. 230–235.

393. **Фігурний Ю.** Внесок українців у світовий конституційний процес : (до 300-річчя Конституції П. Орлика – важливого чинника етнічних, державотворчих і націєтворчих процесів в Україні) / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2010. – № 2 (35). – С. 57–63.

394. **Фігурний Ю.** Державотворча діяльність Пилипа Орлика в українознавчому вимірі : (до 335-річчя від дня народження та 265-ліття з дня смерті) / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2007. – № 4. – С. 143–147.

Україна в ХІХ столітті

395. **Беззубець О. В.** Епістолярії як джерело з історії національно-демократичного руху в Україні другої половини ХІХ ст. / О. В. Беззубець // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2002. – Вип. 59/60. – С. 64–68.

396. **Бирзул О.** Кирило-Мефодіївське братство / О. Бирзул // Історія та правознавство. – Харків, 2011. – № 9 (253). – С. 11–19.

397. **Грінченко Н.** Ідея федералізму у декабристів / Н. Грінченко. – Київ : З друкарні С. А. Борисова, 1907. – 21 с.

398. **Декабристи** в Україні: дослідження й матеріали. Т. 6 / Ін-т історії України НАНУ, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; [упоряд.: Казьмирчук Г. Д., Латиш Ю. В. ; редкол.: В. А. Смолій (гол. проекту) та ін.]. – Київ : СПД Цимбаленко Є. С., 2009. – 204 с.

399. **Декабристи** на Україні : збірник праць комісії для дослідів громадських течій на Україні / Українська АН. – Київ : З друкарні Української АН, 1926. – 207 с. – (Збірник історико-філологічного відділу / за ред. Єфремова С., Міяковського В., № 37.).

400. **Катренко А. М.** Український національно-демократичний рух ХІХ ст. в Україні в сучасній історичній літературі / А. М. Катренко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2002. – Вип. (63/64) : До 10-річчя проголошення Незалежності України. – С. 77–79.

401. **Кирило-Мефодіївське** товариство : у 3 т. Т. 1 / АН УРСР, Ін-т історії ; [редкол.: П. С. Сохань та ін.] ; упоряд.: І. І. Глизь, М. І. Бутич, О. О. Франко ; наук. ред. тому: Г. І. Марахов, В. Г. Сарбей. – Київ : Наук. думка, 1990. – 540, [2] с.

402. **Кирило-Мефодіївське** товариство : у 3 т. Т. 2 / АН УРСР, Ін-т історії ; [редкол.: П. С. Сохань та ін.] ; упоряд.: М. І. Бутич,

І. І. Глизь, О. О. Франко ; наук. ред. тому: І. Л. Бутич, Ф. П. Шевченко. – Київ : Наук. думка, 1990. – 692, [4] с.

403. **Кирило-Мефодіївське** товариство : у 3 т. Т. 3 / АН УРСР, Ін-т історії ; [редкол.: П. С. Сохань та ін.] ; упоряд.: О. О. Франко, М. І. Бутич, І. І. Глизь ; наук. ред. тому: Л. З. Гісцова, Г. Я. Сергієнко. – Київ : Наук. думка, 1990. – 433, [7] с.

404. **Короб А.** Політичні чинники другої половини ХІХ ст. та їх вплив на функціонування української видавничої справи як однієї із складових націєтворчого процесу / А. Короб // Українознавство. – Київ, 2010. – № 3 (36). – С. 77–82.

405. **Корольов Г.** Федералістська перспектива українського націєтворення "довгого" ХІХ століття / Г. Корольов // Київська старовина. – Київ, 2010. – № 5 (345). – С. 54–63.

406. **Кратко М.** "Пізнайте істину, і вона зробить вас вільними": (до 160-річчя від часу заснування Кирило-Мефодіївського братства) / М. Кратко // Світогляд. – Київ, 2007. – № 2. – С. 4–12.

407. **Купріянчук О. В.** Періодизація українського національного руху середини ХІХ – початку ХХ століття: новітня історіографія / О. В. Купріянчук // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2009. – Т. 25. – С. 359–370.

408. **Потапюк Л.** Початки національного відродження на західно-українських землях у першій половині ХІХ ст. / Л. Потапюк // Історико-педагогічний альманах / АПНУ, Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – Київ ; Умань, 2009. – Вип. 1. – С. 87–92.

409. **Салтовський О. І.** Призабуте ім'я: кирило-мефодіївець Г. Андрузький та його проекти конституцій / О. І. Салтовський // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2002. – Вип. 38/41. – С. 234–239.

410. **Світленко С. І.** Український національний рух у контексті центрально-східноєвропейських впливів та зв'язків (середина 40-х – початок 60-х р.р. ХІХ ст.) / С. І. Світленко // Наддніпрянська Україна: історичні процеси, події, постаті. – Дніпропетровськ, 2006. – Вип. 4. – С. 77–88.

411. **Ситник О. М.** Ідеологічні процеси в Україні періоду другої половини ХІХ століття / О. М. Ситник // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Історія. – Ужгород, 2009. –

Вип. 22 : Присвячується 70-річчю від дня народження доктора історичних наук. професора В. Є. Задорожного.– С. 126–129.

412. **Україна:** антологія пам'яток державотворення Х–ХХ ст. : у 10 т. Т. 5. Романтики національного відродження (1800–1863 роки) / [редкол.: І. М. Дзюба та ін.] ; упоряд., передм. та прим. І. Дзюби. – Київ : Основи, 2009. – 734 с. – Видано під патронатом Української всесвітньої координаційної ради.

413. **Україна:** антологія пам'яток державотворення Х–ХХ ст. : у 10 т. Т. 6. Змагання за українську ідею (від 60-х років до кінця ХІХ ст.) / [редкол.: І. М. Дзюба та ін.] ; упоряд., передм. та прим. О. Сліпущко. – Київ : Основи, 2008. – 512 с. – Видано під патронатом Української всесвітньої координаційної ради.

414. **"Українські декабристи чи декабристи на Україні?"** : рух декабристів очима істориків 1920-х років : [збірник] / [упоряд., вступ. ст. та прим. Г. Казьмирчука, Ю. Латиша]. – Київ : ЛОГОС, 2011. – 195, [1] с.

415. **Фігурний Ю.** Націєтворчий аспект діяльності Кирило-Мефодіївського товариства / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2016. – № 4 (61). – С. 162–173.

416. **Хропко П.** Ідея відновлення державності в українській поезії ХІХ ст. / П. Хропко // Дивослово. – Київ, 2001. – № 10. – С. 48–49.

417. **Янишин Б. І.** Народовці на рубежі 70–80-х рр. ХІХ ст.: творення нової моделі політичної культури / Б. І. Янишин // Український історичний журнал. – Київ, 2001. – № 6. – С. 86–100.

418. **Яременко В.** Тарас Шевченко та Кирило-Мефодіївське братство: долання стереотипів / В. Яременко // Київська старовина. – Київ, 2007. – № 2. – С. 59–77.

Україна у XX столітті

419. **Бодрухин В. М.** Нариси з історії української державності (20 століття) / В. М. Бодрухин, І. В. Довжук, В. Ф. Литвиненко [та ін.] ; МОНУ, Східноукраїнський нац. ун-т. – Луганськ : СЛУ, 2001. – 140 с.

420. **Мацелюх І.** Національна державність у фокусі правонаступництва: український феномен ХХ ст. / І. Мацелюх // Актуальні питання державотворення в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяч. Дню науки юрид. ф-ту, 19 трав. 2017 р. : [в 2 т.] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих вчених, Наук. т-во студентів. – Київ, 2017. – Т. 1. – С. 83–85.

421. **Стрілець В. В.** Питання державного ладу України в діяльності українських радикал-демократів (1905–1936 рр.) / В. В. Стрілець // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2001. – Вип. 56. – С. 83–85.

Початок ХХ століття

422. **Антонченко Т. В.** Газета як джерело вивчення історії української державності на початку ХХ ст. / Т. В. Антонченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2005. – Вип. 77/79. – С. 106–107.

Присвячено історії преси в Україні та її впливу на державотворчі процеси в українській державі на поч. ХХ ст.

423. **Бевз Т.** Україна в революційних процесах перших десятиліть ХХ століття / Т. Бевз // Українознавство. – Київ, 2008. – № 1. – С. 110–113.

424. **Вітик І.** Боротьба галицьких та наддніпрянських українців за українську державу на початку ХХ століття / І. Вітик // Юриспруденція:

теорія і практика / Центр правових досліджень Фурси. – Київ, 2010. – № 11 (73). – С. 2–8.

425. **Гай-Нижник П. П.** На шляху до української державності в Закарпатті (реконструкція визвольних змагань закарпатських українців у ХІХ – початку ХХ ст.) / П. П. Гай-Нижник, В. Д. Яремчук // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2008. – Т. 22 : На пошану проф. Валентина Семеновича Крисаченка. – С. 300–319.

426. **Наумов С.** "Братство самостійників" у контексті українського національного руху періоду Першої світової війни / С. Наумов // Історичний журнал. – Київ, 2009. – № 3 (45). – С. 21–34.

427. **Огієнко В.** Український соціалізм на початку ХХ століття в контексті становлення українського націонал-комунізму / В. Огієнко // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2006. – Вип. 85/86. – С. 29–32.

428. **Шовкун Ю.** Наукова популяризація проблем української державності в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. / Ю. Шовкун // Наукові записки з української історії / Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди. – Тернопіль, 2006. – Вип. 18 : Присвячений пам'яті О. С. Якименка. – С. 301–309.

Українська революція (1917–1921)

429. **Борець А.** Утвердження ідеї державної незалежності України на сторінках журналу "Книгар" (1917–1921) / А. Борець // Журналістика / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики. – Київ, 2008. – Вип. 7 (32). – С. 162–169.

430. **Боровик А.** Ставлення населення до українізації шкіл за часів виборювання державності в Україні (1917–1920) / А. Боровик // Сіверянський літопис. – Чернігів, 2000. – № 6. – С. 18–26.

431. **Бурятова В. О.** Проект Конституції Української Народної Республіки 1920 р.: втілення державницьких ідей О. Ейхельмана / В. О. Бурятова // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції "Соборність України: правовий вимір", присвяченої 100-річчю Акту Злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р.: 29 листоп. 2018 р., м. Київ / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Каф. історії права та держави юрид. ф-ту [та ін.]. – Київ, 2019. – С. 206–207.

432. **Верига В.** Визвольні змагання в Україні 1914–1923 рр.: у 2 т. Т. 2. / Василь Верига; НАНУ; Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; наук. ред.: Ю. Сливка, О. Аркуша. – Львів: В-во Отців Василіан "Місіонер", 1998. – 504 с. – Парал. тит. арк. англ. мовою: Ukraine's struggle for independence 1914–1923.

433. **Винниченко В.** Відродження нації. Ч. 2. Історія української революції (марець 1917 р. – грудень 1919 р.) / В. Винниченко. – Репринтне відтворення видання 1920 року. – Київ; Відень: Політична література України, 1990. – 328 с. – (Бібліотека репринтних видань).

434. **Воронюк П. А.** Уроки Злуки 1919 р. для нинішніх державотворчих процесів незалежної України / П. А. Воронюк // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції "Соборність України: правовий вимір", присвяченої 100-річчю Акту Злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р.: 29 листоп. 2018 р., м. Київ / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Каф. історії права та держави юрид. ф-ту [та ін.]. – Київ, 2019. – С. 210–211.

435. **Гай-Нижник П. П.** УНР та ЗУНР: становлення органів влади і національне державотворення (1917–1920 рр.) = UPR and

WUPR : formation of the organs of power and the national state (1917–1920)
/ Павло Гай-Нижник. – Київ : ЩеК, 2010. – 304 с.

436. **Гай-Нижник П.** ЗУНР та ЗО УНР : становлення органів влади і державного управління (1918–1919 рр.) / Павло Гай-Нижник. – Київ : [б. в.], 2018. – 144, [2] с. : іл.

437. **Гай-Нижник П.** Конституційний процес в Україні за Центральної Ради: від автономії до незалежності (червень 1917 – січень 1918 рр.) / П. Гай-Нижник // Київська старовина. – Київ, 2011. – № 6. – С. 42–60.

438. **Голубка С. М.** Фінансова політика національного державотворення за часів Центральної Ради / С. М. Голубка // Фінанси України. – Київ, 2011. – № 12 (193). – С. 111–117.

439. **Горліс-Горський Ю.** Холодний Яр : документальний роман / Юрій Горліс-Горський. – 10-те вид.. виправлене, доп. – Київ ; Дрогобич : Відродження, 2008. – 432 с.: фотодокументи. – (Українська воєнна мемуаристика). – Видання Історичного клубу "Холодний Яр".

440. **Грозовський І. М.** Проблемні аспекти легітимності української держави гетьмана П. Скоропадського / І. М. Грозовський, А. М. Єгоров // Держава та регіони. Право. – Запоріжжя, 2009. – № 1. – С. 5–9.

441. **II Міжнародна** наукова конференція: "Гетьман Павло Скоропадський та Українська Держава 1918 року": наук. зб., присвячений 125-річчю від народження Гетьмана Скоропадського, та 80-річчю проголошення Української Держави 1918 року / С. Кульчицький [та ін.]. – Київ, 1998. – 242 с.

442. **Єрмолаєв В. М.** Конституційний шлях до соборності України: (до 90-річчя Акту злуки УНР із ЗУНР) / В. М. Єрмолаєв // Бюлетень Міністерства юстиції України. – Київ, 2009. – № 11 (97). – С. 63–65.

Тези виступів до конференції: "Український конституціоналізм від доби УНР–ЗУНР і Карпатської України до сучасності"

443. **Захарчук А. С.** Аграрне законодавство Центральної Ради в контексті вітчизняного державотворення / А. С. Захарчук // Бюлетень Міністерства юстиції України. – Київ, 2007. – № 8. – С. 22–27.

444. **Захарчук А. С.** Українська Центральна Рада і її державотворча діяльність: (до проблеми пошуку джерел в історико-юридичній літературі) / А. С. Захарчук // Держава і право. – Київ, 2001. – Вип. 9. – С. 45–54.

445. **Капелюшний В. П.** Державотворчі процеси та церква в Україні (1917–1921 рр.): історико-історіографічний аспект

/ В. П. Капелюшний // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2001. – Вип. 52 : До 10-річчя проголошення незалежності України. – С. 30–33.

446. **Капелюшний В. П.** Здобута і втрачена незалежність : історіографічний нарис української державності доби національно-визвольних змагань (1917–1921 рр.) / Валерій Капелюшний ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Олан, 2003. – 608 с.

447. **Кость С. С.** Петлюра як ідеолог визвольної боротьби / С. Кость // Вісник Львівського університету ім. Івана Франка. Журналістика. – Львів, 2007. – Вип. 31. – С. 85–102.

Проаналізовано погляди С. Петлюри на визвольну боротьбу українського народу

448. **Кравчук М. В.** Уроки державотворення Директорії УНР у військовій сфері: історико-правовий аспект / М. В. Кравчук // Генезис публічного та приватного права: європейський вимір : зб. матеріалів міжнар. юрид. наук.-практ. конф. : тези наук. доповідей, (6 берез. 2019 р.) : www.LegalActivity.com.ua / [відп. за вип. Смеречинська Н. І.]. – Київ, 2019. – С. 12–16. – (Міжнародні юридичні науково-практичні конференції "Актуальна юриспруденція").

449. **Лук'янчук Г.** Державотворча діяльність Центральної Ради на тематичній карті / Г. Лук'янчук // Українське слово. – Київ, 2018. – 28 берез.–10 квіт. (№ 13/14). – С. 14–15.

450. **Мищак І. М.** Хай буде Україна вільною (державотворчий процес під час Української революції 1917–1921 років) / Іван Мищак ; Ін-т законодавства Верхов. Ради України. – Київ : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2018. – 140, [1] с.

451. **Павленко Ю.** Українська державність у 1917–1919 рр. : (історико-генетичний аналіз) / Ю. Павленко, Ю. Храмов ; Центр

досліджень науково-технічного потенціалу й історії науки ім. Г. М. Доброва, НАНУ. – Київ : Манускрипт, 1995. – 263 с.

452. **Пилипів В. І.** Значення Акту злуки УНР та ЗУНР для утвердження незалежності України (джерелознавчий аспект) / В. І. Пилипів // Сторінки історії. – Київ, 2002. – Вип. 16. – С. 51–55.

453. **Подковенко Т. О.** Директорія УНР: формування засад української державності / Т. О. Подковенко // Часопис Київського університету права. – Київ, 2007. – № 4. – С. 35–40.

454. **Рубльов О. С.** Українські визвольні змагання 1917–1921 рр. / Рубльов О. С., Реєнт О. П. ; [НАНУ ; заг. ред. В. А. Смолія]. – Київ : Альтернативи, 1999. – 319 с. : іл. – (Україна крізь віки ; т. 10).

455. **Рум'янцев В.** Третій Універсал Центральної Ради – курс на побудову української держави / В. Рум'янцев // Вісник Академії правових наук України. – Харків, 2007. – № 4. – С. 84–93.

456. **Савченко Г.** Початки українського військового руху в 1917 році в контексті ідеї національної державності / Г. Савченко // Етнічна історія народів Європи. – Київ, 2001. – № 9. – С. 137–140.

457. **Свідзинський А.** Гетьманська держава Павла Скоропадського / А. Свідзинський // Універсум. – Львів, 2008. – № 7/8. – С. 35–40.

458. **Сергійчук В.** Неусвідомлення України : (ставлення світу до української державності: погляд у 1917–1921 роки з аналізом сьогодення) / В. Сергійчук // Україна дипломатична. – Київ, 2003. – Вип. 3. – С. 271–305.

459. **Сергійчук В.** Неусвідомлення України : ставлення світу до української державності: погляд у 1917–1921 роки з аналізом сьогодення / В. Сергійчук ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Львів : Свічадо, 2002. – 704 с.

460. **Середа А. М.** Українська держава гетьмана П. Скоропадського (державотворчій аспект) / А. М. Середа // Держава і право. – Київ, 2001. – Вип. 12. – С. 59–65.

461. **Ситник О. М.** Формування сучасної ідеології державотворення в контексті досвіду діяльності Української Центральної Ради / О. М. Ситник // Правозастосування: теорія, методологія та практика : зб. матеріалів міжнар. юрид. наук.-практ. конф. : матеріали круглого столу "Українська Центральна Рада – світоч національного державотворення: іст.-правові уроки та сучасні реалії" : тези наук. доп. : (13 квіт. 2017 р.) : www.LegalActivity.com.ua. – Київ ; Тернопіль, 2017. – С. 272–275. – (Міжнародні юридичні науково-практичні конференції "Актуальна юриспруденція").

462. **Скрипнюк О. В.** Конституція УНР 1918 р. і сучасний конституціоналізм / О. В. Скрипнюк // Правова держава : щорічник наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2019. – Вип. 30. – С. 103–112.

463. **Стеценко Н.** Українська держава часів гетьмана П. Скоропадського у працях українських зарубіжних істориків / Н. Стеценко // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2007. – Вип. 91/93. – С. 126–129.

Зроблено спробу проаналізувати ставлення українських зарубіжних дослідників до Української гетьманської держави Павла Скоропадського 1918 р.

464. **Стриж В.** Під гетьманським прапором : чи була Українська держава 1918 року вповні українською? / В. Стриж // Народний депутат. – Київ, 2008. – № 9. – С. 84–87.

465. **Стрілець В.** Невдала спроба "українізації" уряду (позиція Української партії соціалістів-федералістів у перші дні Української

Держави гетьмана П. Скоропадського) / В. Стрілець // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень. – Київ, 2009. – Вип. 43. – С. 99–109.

466. **Україна:** антологія пам'яток державотворення Х–ХХ ст. : у 10 т. Т. 7. Відродження української державності / [редкол.: І. М. Дзюба та ін.]; упоряд., передм. та прим. Д. Павличка. – Київ : Основи, 2008. – 703 с. – Видано під патронатом Української всесвітньої координаційної ради.

467. **Федоренко О.** Геополітичні погляди М. Міхновського і Д. Донцова в період Української революції / О. Федоренко // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень. – Київ, 2008. – Вип. 39. – С. 123–129.

468. **Фігурний Ю.** Військова політика Центральної Ради у контексті українського державотворення / Ю. Фігурний // Українська Центральна Рада : поступ націєтворення та державобудівництва / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Центр українознавства ; за заг. ред. В. І. Сергійчука. – Київ, 2002. – С. 188–199.

469. **Фігурний Ю.** Державотворча діяльність Павла Скоропадського в українознавчому вимірі : (до 135-річчя від дня народження гетьмана та 90-ліття утворення Української Держави) / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2008. – № 3. – С. 22–25 ; № 4. – С. 118–123.

470. **Шикір Д. О.** Конституція УНР 1918 року та її вплив на реалізацію ідеї соборності / Д. О. Шикір // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції "Соборність України: правовий вимір", присвяченої 100-річчю Акту Злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р. : 29 листоп. 2018 р., м. Київ / Київ. нац. ун-т ім. Тараса

Шевченка, Каф. історії права та держави юрид. ф-ту. – Київ, 2019. – С. 406–408.

Карпатська Україна

471. **Баран О.** Карпатська Україна = Carpatho Ukraine : шлях до державности / Олександр Баран. – Вінніпег : Накладом Української вільної академії наук, 2003. – 218 с.: портр.

472. **Михайлів Т. В.** Доля Карпатської України на сторінках іноземної преси у 1938–1939 рр. / Т. В. Михайлів // Історія та правознавство. – Харків, 2009. – № 36 (208). – С. 5–6.

473. **Шевчук В. П.** Проголошення незалежності Карпатської України / В. П. Шевчук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2001. – Вип. 52 : До 10-річчя проголошення незалежності України. – С. 49–53.

Організація Українських Націоналістів

Українська Повстанська Армія

474. **Бедрій А.** Українська держава, відновлена Актом 30 червня 1941 / А. Бедрій ; Центр Національного Відродження ім. С. Бандери. – Дрогобич, 2001. – 80 с.

475. **Борець Ю.** Ідея сильніша від зброї / Юрій Борець ; Фундація Юрія Борця, Науковий відділ Всеукраїнського Братства УПА. – Львів : [б. в.], 2003. – 72 с.

476. **Бульба-Боровець Т.** Армія без держави = An army without a state : слава і трагедія українського повстанського руху : спогади / Тарас Бульба-Боровець ; Ін-т дослідів Волині. – Вінніпег : Волинь, 1981. – 327 с.

477. **Галамай С.** У боротьбі за українську державу 1929–1989 = The struggle to liberate Ukraine 1929–1989 / Степан Галамай ; Канадське наук. т-во ім. Шевченка. – Торонто ; Нью Йорк : КНТШ, 2003. – 458 с.

478. **Горбань А. В.** Збройна боротьба військових угруповань українського національно-визвольного руху з нацистським та радянським режимом у 40-х роках ХХ ст. / А. В. Горбань // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – Київ, 2006. – № 4. – С. 137–142.

479. **Грабовський С.** УПА під оглядом постколоніального дискурсу / С. Грабовський // Сучасність. – Київ, 2007. – № 3. – С. 97–100.

480. **Деревінський В.** Пропагандистська діяльність ОУН – УПА / В. Деревінський // Пам'ять століть. Україна. – Київ, 2002. – № 4. – С. 92–101.

481. **Дмитрук В. Г.** Вони боролися за волю України : (участь ОУН і УПА у національно-визвольній боротьбі українського народу в 1941–1956 рр. за матеріалами Волині та Полісся) / Волинськ. держ. ун-т ім. Л. Українки ; Володимир Дмитрук. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2006. – 404 с.

482. **Документи і матеріали з історії Організації Українських Націоналістів.** Т. 1. 1927–1930 / НАНУ, Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Організація Українських націоналістів, Архів Організації Українських Націоналістів, Фондація ім. О. Ольжича та ін. ; [редкол.: В. Верига, З. Городиський та ін. ; упоряд.: Ю. Черченко, О. Кучерук]. – Київ : Вид-во ім. Олени Теліги, 2005. – 480 с.: іл.

483. **Дробот І. І.** Трансформації націоналістичної ідеології в першій половині ХХ ст. / І. І. Дробот // Український історичний журнал. – Київ, 2001. – № 6. – С. 110–122.

484. **Іваненко В.** ОУН і УПА у Другій світовій війні: проблеми історіографії та методології: монографія / Валентин Іваненко, Віктор Якунін. – Дніпропетровськ: Арт-прес, 2006. – 424 с.

485. **Іванишин В.** Нація. Державність. Націоналізм / В. Іванишин // Мандрівець. – Тернопіль, 2009. – № 2 (80). – С. 4–17.

486. **Ідзьо В.** Військове та політичне протистояння ОУН та УПА польським, німецьким та радянським окупантам України / В. Ідзьо // Українознавство. – Київ, 2004. – Ч. 3/4. – С. 351–365.

487. **Ільюшин І. І.** ОУН–УПА і українське питання в роки Другої світової війни (в світлі польських документів) / І. І. Ільюшин; НАНУ,

Ін-т історії України. – Київ : Ін-т історії України НАН України, 2000. – 198 с.

488. **Ільюшин І.** "Феномен ОУН і УПА" в сучасній історіографії та українській суспільній свідомості / І. Ільюшин, О. Ільюшина // Університет. – Київ, 2009. – № 6 (32). – С. 47–52.

489. **Кук В.** Державотворча діяльність ОУН : акт відновлення української держави 30 червня 1941 р. / В. Кук. – Київ ; Львів : [б. в.], 2001. – 30 с.

490. **Кульчицький С. В.** Український національно-визвольний рух у Другій Речі Посполитій (1918–1939 рр.) / С. В. Кульчицький // Історія та правознавство. – Харків, 2009. – № 35 (207). – С. 2–5.

491. **Кучер В.** ОУН–УПА в боротьбі за незалежну Україну / Володимир Кучер ; Ін-т нац. відносин і політології НАН України. – Київ : Бібліотека українця, 1997. – 104 с. – (Бібліотека українця).

492. **Матеріали** та документи служби безпеки ОУН (Б) у 1940-х рр. / НАНУ, Ін-т історії України НАНУ, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; зібрали й упорядкув.: О. Є. Лисенко, І. К. Патриляк ; [відп. ред. С. В. Кульчицький]. – Київ : [б. в.], 2003. – 254 с.

493. **Мірчук П.** Нарис історії Організації Українських Націоналістів = Outlines of the history of the Organization of the Ukrainian Nationalists. Т. 1. 1920–1939 / П. Мірчук ; за ред. С. Ленкавського. – Мюнхен ; Лондон ; Нью-Йорк : Українське вид-во, 1968. – 639 с. : фото.

494. **Мизак Н. С.** За тебе, свята Україно. Кн. 4 / Нестор Мизак ; Бучацький повіт у визвольній боротьбі ОУН, УПА. – Чернівці : Букрек, 2004. – 400 с. : ил.

495. **Нікітчук О.** Збройна боротьба УПА–Північ проти більшовицьких загарбників весною 1944 р. / О. Нікітчук // Вісник

Національного університету "Львівська політехніка". Держава та армія – Львів, 2006. – № 555. – С. 122–126.

496. **Організація** українських націоналістів і Українська повстанська армія : фаховий висновок робочої групи істориків при Урядовій комісії з вивчення діяльності ОУН і УПА / НАНУ, Ін-т історії України. – 3-тє стереот. вид. – Київ : Наукова думка, 2005. – 72 с.

497. **Організація** українських націоналістів і Українська повстанська армія : історичні нариси / В. В. Дзьобак, І. І. Ільюшин, Г. В. Касьянов, А. В. Кентій [та ін.] ; НАНУ, Ін-т історії України ; відп. ред. С. В. Кульчицький. – Київ : Наукова думка, 2005. – 496 с.

498. **Патриляк І.** ОУН і УПА у висвітленні сучасної української історичної науки / І. Патриляк // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство / Держ. комітет архівів України [та ін.]. – Київ, 2006. – № 8. – С. 257–268.

499. **Патриляк І. К.** Сучасна вітчизняна історіографія ОУН і УПА як дзеркало суспільного ставлення до проблеми українського національно-визвольного руху 40–50-х рр. ХХ ст. / І. К. Патриляк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2005. – Вип. 77/79. – С. 29–31.

Здійснено короткий огляд сучасної вітчизняної історіографії історії ОУН та УПА. Розглядаються концептуальні підходи українських істориків до дослідження національно-визвольного руху 1940–1950-х рр. Відслідковується вплив суспільного ставлення до проблеми на формування історіографії теми.

500. **Рахманний Р.** Державницька слава УПА / Р. Рахманний. – Лондон : Українська видавнича спілка, 1984. – 35 с.

501. **Романишин Ю.** ОУН і УПА як історична реальність суспільно-політичного життя України / Ю. Романишин // Схід. – Донецьк, 2005. – № 2. – С. 47–55.

502. **Романько О.** ОУН і УПА в Другій світовій: боротьба за національне визволення чи громадське протистояння? / О. Романько // Історичний журнал. – Київ, 2007. – № 3. – С. 3–11.

503. **Симоненко О.** Концепції формування органів державної влади у політичній думці ОУН(м) 1940–1950-х років / О. Симоненко // Політичний менеджмент. – Київ, 2007. – № 6. – С. 143–156.

504. **Стародубець Г.** Державотворча діяльність бандерівської ОУН у 1941–1943 рр. (соціально-економічний аспект) / Г. Стародубець // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – Тернопіль, 2002. – № 2. – С. 133–137.

505. **Стародубець Г. М.** ОУН (б) в українському національно-визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941–1943 рр.): навчальний посібник / Г. М. Стародубець. – Тернопіль: Підручники & посібники, 2002. – 144 с.

506. **Українська Повстанська Армія**: збірка документів за 1942–1950 рр. Ч. 1. – [б. м.]: Видання Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів, 1957. – 446, [6] с. – (Бібліотека Українського Підпільника; ч. 6). – На обкл.: УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942–1950 рр.

507. **Українська Повстанська Армія і національно-визвольна боротьба в Україні у 1940–1950 рр.**: матеріали всеукраїнської наукової конференції 25–26 серпня 1992 р. / [упоряд.: С. Кульчицький, О. Ганжа, О. Миколишин]. – Київ, 1992. – 241 с. – До 50-річчя УПА.

508. **Українська Повстанська Армія у боротьбі проти тоталітарних режимів** / НАНУ, Ін-тут українознавства ім. І. Крип'якевича; [гол. редкол.: Я. Ісаєвич; упоряд. і відп. ред. Ю. Сливка]. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН

України, 2004. – 296 с. – (Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність ; 11)

509. **Український** визвольний рух / Центр досліджень визвольного руху. Зб. 1. – Львів : Мс, 2003. – 208 с.

510. **Фігурний Ю.** Борці за незалежність України : до 65-річчя від дня офіційного утворення Української Повстанської Армії (УПА) / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2007. – № 4. – С. 139–142.

511. **Фігурний Ю. С.** Етнічні, національні та державотворчі процеси на Закарпатській Україні й участь у них інтегральних українських націоналістів (1938–1939 рр.) / Фігурний Ю. С. ; МОНУ, Науково-дослідний ін-т українознавства, Відділ української етнології. – Київ : НДІУ, 2008. – 56 с.

512. **Фігурний Ю. С.** Зародження. створення і збройна боротьба Української повстанської армії за відновлення Самостійної Соборної Української Держави (міфи та реалії) / Ю. С. Фігурний // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2008. – Т. 20. – С. 374–391.

513. **Фігурний Ю.** Українська Повстанська Армія та вітчизняні інтегральні націоналісти: дискусійні методологічні зауваження / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2004. – Ч. 3/4. – С. 349–351.

514. **Фігурний Ю. С.** Український етнонаціональний державотворчий рух у Закарпатській Україні та участь у ньому ОУН напередодні Другої світової війни / Ю. С. Фігурний // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2008. – Т. 21. – С. 236–262.

515. **Чікало О.** Своєрідність відображення національно-визвольної боротьби українського народу в піснях-хроніках періоду

ОУН і УПА / О. Чікало // Мандрівець. – Тернопіль, 2010. – № 4 (88). – С. 61–65.

516. **Шаповал Ю.** УПА: сторінки історії: науково-методична розробка на допомогу лектору-викладачу народного університету українознавства / Юрій Шаповал; Т-во "Знання" України, Центр "Українознавство", Координаційний комітет допомоги Україні (США). – Київ: Знання України, 2007. – 92 с. – (Бібліотека українознавця).

517. **Ясько Р. О.** Боротьба ОУН–УПА з окупаційними режимами в роки Другої світової війни та в післявоєнний період / Р. О. Ясько // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2009. – Т. 24. – С. 313–322.

Державотворча діяльність Степана Бандери

518. **Лосєв І.** Степан Бандера без компліментів і проклять / І. Лосєв // Народний депутат. – Київ, 2009. – № 1/2 (49/50). – С. 96–100.

519. **Малюта І.** Пасіонарний державотворець: до 100-річчя від дня народження Степана Бандери / І. Малюта // Українська культура. – Київ, 2009. – № 2 (989). – С. 8–9.

520. **Патриляк І.** Бандера – Символ і Бандера – Людина / І. Патриляк // Визвольний шлях. – Київ, 2008. – Кн. 4 (721). – С. 4–24.

521. **Посівнич М.** Життя, присвячене свободі: до 100-річчя від дня народження Провідника ОУН Степана Бандери / М. Посівнич // Дзвін. – Львів, 2009. – № 1 (771). – С. 74–92.

522. **Посівнич М.** Степан Бандера – життя, присвячене свободі / Микола Посівнич // Літопис Української Повстанської Армії / [відпов. ред. Петро Й. Потічний]. – Торонто; Львів: Літопис УПА, 2008. – 112 с. – (Події і люди; кн. 3).

523. **Частий Р. В.** Степан Бандера : міфи, легенди, реальність / Р. В. Частий. – Харків : Фолио, 2007. – 383, 16 с. ил. – (Время и судьбы).

Державотворча діяльність Євгена Коновальця

524. **Дубина М. І.** Євген Коновалець і національно-визвольна боротьба українського народу (10–30-ті рр. 20 ст.) / М. І. Дубина, М. М. Дубина. – Київ : [б. в.], 2007. – 257 с.

525. **Ковальчук М.** До питання про діяльність Є. Коновальця на чолі української військової організації й Організації Українських Націоналістів / М. Ковальчук // Київська старовина. – Київ, 2010. – № 2 (342). – С. 24–35 ; № 3 (343). – С. 63–73.

526. **Фігурний Ю. С.** Державотворча діяльність Євгена Коновальця в українознавчому вимірі у добу соціальної революції та

національно-визвольної боротьби українського народу у 1917–1921 рр. (до 70-річчя його трагічної загибелі) / Ю.С. Фігурний // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2008. – Т. 22: На пошану проф. Валентина Семеновича Крисаченка. – С. 173–187.

Державотворча діяльність Ярослава Стецька

527. **Баган О. Р.** Ідея і чин Ярослава Стецька : публіцистичний нарис / Олег Баган ; Науково-ідеологічний центр імені Дмитра Донцова. – Вінниця : [б. в.], 2008. – 164 с.

Державотворча діяльність Олени Теліги

528. **Дячук Т.** Національно-визвольна ідея публіцистичної спадщини Олени Теліги / Т. Дячук // Українська журналістика в контексті світової / МОНУ, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики. – Київ, 2008. – Вип. 2 (7). – С. 60–71.

529. **Фігурний Ю.** Державотворча діяльність Олени Теліги в українознавчому вимірі : До 65-річчя її героїчної смерті / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2007. – № 1. – С. 73–80; № 2. – С. 113–120.

Державотворча діяльність Романа Шухевича

530. **Полянський Ф.** Роман Шухевич і Тернопілля в історії українського визвольного руху (1943–1945 рр.) / Ф. Полянський // Мандрівець. – Тернопіль, 2007. – № 5. – С. 82–84.

531. **Фігурний Ю.** Роман Шухевич – визначний український державний, військовий і політичний діяч : (до 100-річчя від дня народження) / Ю. Фігурний // Українознавство. – Київ, 2007. – № 2. –

С. 38–43; 2008. – № 1. – С. 69–70; № 3. – С. 25–26; № 4. – С. 108–111; 2009. – № 3. – С. 62–65.

У статті досліджується державотворча діяльність Романа Шухевича в українознавчому вимірі. Автор переконаний, що Головнокомандуючий Українською Повстанською Армією (УПА) є одним із визначних символів українського етнонаціонального державотворчого процесу.

Радянська державність

532. **Бажан О.** Українознавчі дослідження під пресом ідеологічних репресій в 1970–1980-х роках / О. Бажан // Краєзнавство. – Київ, 2008. – № 1/4. – С. 45–55.

У статті розглянуто "офіційний" і "неофіційний" напрями вивчення історичного минулого України в період "застою".

533. **Баран В. К.** Україна в умовах системної кризи (1946–1980-і рр.) / Баран В. К., Даниленко В. М. ; [НАНУ ; заг. ред. В. А. Смолія]. – Київ : Альтернативи, 1999. – 303 с. : іл. – (Україна крізь віки ; т. 13).

534. **Вовк Ю.** Формування та діяльність Уряду Радянської України у 1917–1922 роках / Ю. Вовк // Вісник Львівського університету / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Серія юридична. – Львів, 2010. – Вип. 51. – С. 27–34.

У статті висвітлено процес формування та діяльності Уряду Радянської України у 1917–1922 рр. З'ясовано причини, передумови створення Уряду, вплив на його діяльність комуністичної партії. Акцентовано увагу на тих питаннях, які розглядали на урядових засіданнях.

535. **Гладкий С.** Кооперативна ідея і правова ідеологія в Радянській Україні: анатомія антагонізму / С. Гладкий // Підприємництво, господарство і право. – Київ, 2008. – № 6. – С. 75–78.

536. **Дорошко М. С.** Терор голодом як інструмент державної політики більшовиків в Україні / М. С. Дорошко // Соціальна історія / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Кафедра історії гуманітарних ф-тів. – Київ, 2008. – Вип. 3. – С. 73–79.

537. **Дорошук Н. О.** Радянська державність і право в Україні 1917–1991 рр. / Н. О. Дорошук, Л. М. Хайнацька // Історія держави і права України : курс лекцій / [В. М. Щербатюк та ін.]. – Київ, 2018. – С. 346–411.

538. **Євсєєва Г.** Розвиток української національної ідеї та її мовної складової в радянську добу / Г. Євсєєва, Т. Безверха // Актуальні проблеми державного управління. – Дніпропетровськ, 2008. – Вип. 1 (31). – С. 59–67.

539. **Єфіменко Г. Г.** Більшовицький центр і радянська Україна: економічні аспекти національної політики Кремля у 1917–1925 рр.

/ Г. Г. Єфіменко // Український історичний журнал. – Київ, 2009. – № 2. – С. 96–109.

540. **Ідріс Н.** Антиукраїнські настрої у містах УСРР за доби "українізації" у 20 – на початку 30-х рр. XX ст. / Н. Ідріс // Мандрівець. – Тернопіль, 2010. – № 5 (89). – С. 36–39.

541. **Киридон П.** Партійно-державна номенклатура Української РСР: перегляд принципів і методів функціонування в 1953 – на початку 1956 років / П. Киридон // Київська старовина. – Київ, 2010. – № 6. – С. 77–90.

542. **Коваль М. В.** Україна в другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.) / Коваль М. В. ; [НАНУ ; заг. ред. В. А. Смолія]. – Київ : Альтернативи, 1999. – 336 с. : іл. – (Україна крізь віки ; т. 12).

543. **Крупина В. О.** Влада радянської України в оцінці громадян (друга половина 1940-х — початок 1950-х рр.) / В. О. Крупина // Український історичний журнал. – Київ, 2009. – № 6. – С. 124–135.

544. **Кульчицький С. В.** Історичне місце української радянської державності / С. Кульчицький ; НАНУ, Ін-т історії України. – Київ : Ін-т історії України НАН України, 2002. – 63 с.

545. **Кульчицький С. В.** Україна між двома війнами (1921–1939 рр.) / Кульчицький С. В. ; [НАНУ ; заг. ред. В. А. Смолія]. – Київ : Альтернативи, 1999. – 336 с. : іл. – (Україна крізь віки ; т. 11).

546. **Кульчицький С.** Форма і зміст радянської національної державності / С. Кульчицький // Центральна Рада і український державотворчий процес (до 80-річчя створення Центральної Ради) : матеріали наукової конференції 20 березня 1997 р. : у 2 ч. / НАНУ, Ін-т історії України ; [відп. ред. В. А. Смолій]. – Київ, 1997. – [Ч. 1]. – С. 30–36.

547. **Міхалевська В. М.** Піднесення ідеї української державності після Другої Світової війни (на прикладі публіцистики Івана Багряного) / В. М. Міхалевська // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Журналістика. – Київ, 2002. – Вип. 10. – С. 72–75.

548. **Ніколаєць К. М.** Ідеологічна робота Комуністичної партії України у другій половині 60-х – на початку 80-х років ХХ ст.: історіографія / К. М. Ніколаєць // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – Київ, 2009. – № 5 (52). – С. 131–138.

549. **Павленко В.** Ідея української національної державності в радянській історіографії / В. Павленко, С. Пивовар // Етнічна історія народів Європи. – Київ, 2001. – № 9. – С. 9–13.

550. **Падалка С. П.** Шелест та внутрішньопартійна боротьба за владу в Україні (1963–1972) / С. Падалка, М. Коломієць // Українознавство. – Київ, 2010. – № 2 (35). – С. 86–89.

У статті розглядається політичне життя в Україні 1963–1972 роках, боротьба за владу і обставини усунення від влади П. Шелеста.

551. **Петров В. П.** Українська інтелігенція – жертва більшовицького терору / В. П. Петров // Слово і час. – Київ, 2010. – № 10 (598). – С. 79–100.

552. **Полянський П.** Українське питання напередодні Другої світової війни: дипломатичний контекст / П. Полянський // Пам'ять століть. Планета. – Київ, 2009. – № 5/6 (81/82). – С. 105–125.

553. **Ситник О. М.** Українсько-більшовицьке ідеологічне протистояння періоду громадянської війни / О. М. Ситник // Наука. Релігія. Суспільство. – Донецьк, 2010. – № 1. – С. 135–139.

554. **Ситник О.** Формування ідеології більшовизму та її вплив на суспільно-політичний розвиток України початку ХХ ст. / О. Ситник // Схід. – Донецьк, 2009. – № 7 (98). – С. 79–83.

555. **Солдатенко В. Ф.** До історії першого конфлікту між керівництвом УСРР і РСФРР / В. Ф. Солдатенко // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень. – Київ, 2008. – Вип. 41 : Політичні конфлікти в сучасній Україні: сутність, витоки, шляхи подолання. – С. 226–236.

556. **Солдатенко В.** Українізація – життєвий апогей Миколи Скрипника / В. Солдатенко // Пам'ять століть. Україна. – Київ, 2002. – № 2. – С. 8–36.

557. **Тищик Б.** Становлення української державності на західноукраїнських землях на передодні і в роки Другої світової війни (1937–1945 рр.) / Борис Тищик. – Львів : Тріада плюс, 2006. – 92 с.

558. **Україна:** антологія пам'яток державотворення Х–ХХ ст. : у 10 т. Т. 8. Розстріляне відродження України (1920-ті – 1930-ті роки ХХ ст.) / [редкол.: І. М. Дзюба та ін.]; упоряд., передм. та прим. Р. Мовчан. – Київ : Основи, 2009. – 774 с. – Видано під патронатом Української всесвітньої координаційної ради.

559. **Україна:** антологія пам'яток державотворення Х–ХХ ст. : у 10 т. Т. 9. Час випробувань. Консолідація національно-патріотичних сил (1939 рік – початок 80-х років ХХ ст.) / [редкол.: І. М. Дзюба та ін.]; упоряд., передм. та прим. Ю. Сливки. – Київ : Основи, 2009. – 735 с. – Видано під патронатом Української всесвітньої координаційної ради.

560. **Фролов М.** Встановлення компартійно-радянської влади в Україні (1919–1920) / М. Фролов // Мандрівець. – Тернопіль, 2010. – № 3 (87). – С. 32–37.

561. **Шаповал Ю.** Парадоксальний Шелест / Ю. Шаповал // Сучасність. – Київ, 2008. – № 1/2. – С. 49–53.

562. **Шаповал Ю. І.** Петро Шелест у контексті політичної історії України ХХ століття / Ю. І. Шаповал // Український історичний журнал. – № 3. – С. 134–149.

Рух опору: шістдесятники та дисидентський рух

563. **Бажан О.** Традиції ОУН–УПА в дисидентському русі в Україні у другій половині 1950-х – на початку 1980-х рр. / О. Бажан // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика : зб. ст. / НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2007. – Вип. 11. – С. 399–407.

564. **Бобрик Д.** Жінки в боротьбі за Україну / Д. Бобрик // Слово Просвіти. – Київ, 2021. – 20–26 трав. (№ 20). – С. 7.

Всеукраїнська наукова відеоконференція "Жінка в боротьбі за Україну", приурочена до 100-річчя від дня народження активної учасниці дисидентського руху Лесі Коцюби.

565. **Бобровнік Ю.** Діяльність Української студентської спілки / Ю. Бобровнік // Наукові записки з української історії. – Переяслав-Хмельницький, 2008. – Вип. 21. – С. 335–340.

566. **Бондаренко О. В.** Українське шістдесятництво як суспільно-естетичне явище / О. В. Бондаренко // Питання літературознавства : наук. зб. – Чернівці, 1998. – Вип. 5. – С. 131–139.

567. **Городиська Х.** Спогади як джерело вивчення персоналій дисидентського руху та їх діяльності в Україні / Х. Городиська // Шевченківська весна: історія : матеріали XII Міжнар. наук. конф. студентів, аспірантів та молодих учених "Шевченківська весна – 2014 : Історія" : [Київ, 25–28 берез. 2014] / Київ. нац. ун-т, Іст. ф-т ; Наук. т-во

студ. та аспірантів. – Київ, 2014. – Історія / [редкол.: Є С. Браїлян (відп. ред.) та ін.]. – [Ч. 4]. – С. 485–488.

568. **Гриньків Р.** Дисидентський рух в радянській Україні / Р. Гриньків // Українська культура у світовому контексті: історія і сучасність : тези доп. IV, V студент. наук. конф. (груд. 2011, квіт. 2012 р.) / М-во освіти, науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", Каф. культурології та ін. – Харків, 2013. – С. 72–74.

569. **Деревінський В.** Становлення світогляду В'ячеслава Чорновола / В. Деревінський // Українознавство. – Київ, 2006. – № 1. – С. 26–31.

570. **Дзьомба Н.** Проблеми національної ідентичності українців у публіцистиці шістдесятників / Н. Дзьомба // Ukraina : narracje, języki, historie / pod red. Marcina Gaczekowskiego. – Wrocław, 2015. – С. 165–177.

571. **Дубовик С. О.** До питання вивчення життя і творчості діячів українського дисидентського руху (на підставі особового фонду художниці Алли Горської у ЦДАМЛМ України) / С. О. Дубовик // Архіви України. – Київ, 2018. – № 4 (315). – С. 83–90.

572. **Зарецький О. В.** Українськість під тиском радянської ідеології та квазікультури. Шістдесятники / О. В. Зарецький // Збірник наукових праць Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії. – Київ, 2011. – Т. 28. – С. 370–378.

573. **Ковальчук А.** Українська Гельсінська Спілка – перша легальна державницька антикомуністична політична організація України / А. Ковальчук // Слово Просвіти. – Київ, 2018. – 12–18 лип. (№ 28). – С. 6.

До 30-річчя створення УГС.

574. **Коляда І.** Опозиційний рух наприкінці 1960-х – у 1980-ті рр. / І. Коляда // Історія в рідній школі : наук.-метод. журн. – Київ, 2019. – № 3 (211). – С. 14–23.

575. **Краснянська Н. Д.** Внесок руху шістдесятників у розвиток української культури в другій половині 50–60-х роках / Н. Д. Краснянська // Інтелігенція і влада : зб. наук. пр. Серія: Історія / М-во освіти і науки України, Одес. нац. політехн. ун-т ; голов. ред. Г. І. Гончарук. – Одеса, 2019. – Вип. 40. – С. 40–52.

576. **Литвин Я. М.** "Моральнісний раціоналізм" українського шістдесятництва / Я. М. Литвин // Дні науки філософського факультету – 2014 : міжнар. наук. конф. (15–16 квіт. 2014 р.) : матеріали доп. та виступів / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка [та ін.]. – Київ, 2014. – Ч. 6. – С. 176–177.

577. **Лісовий В.** Український дисидентський рух / В. Лісовий // Українознавчий альманах / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2010. – Вип. 2. – С. 310–314.

Матеріали Круглого столу "Український визвольний рух, політичні репресії та проблеми націєтворення".

578. **Мезіна С. С.** Українське "шістдесятництво" у контексті національного відродження ХХ століття / С. С. Мезіна // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр. / М-во культури України, Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв [та ін.]. – Київ, 2016. – Вип. 37. – С. 36–46.

579. **Мельнікова О. С.** Інформаційні завдання підрозділів із громадських зв'язків у часи перебудови в Радянській Україні / О. С. Мельнікова // Інформаційне суспільство : наук. журн. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики. – Київ, 2014. – Вип. 20, (лип.–груд.). – С. 78–81.

Стаття присвячена дослідженню інформаційних завдань підрозділів із громадських зв'язків у часи перебудови в Радянській Україні. Дослідження проводилося на основі наукових праць зарубіжних та вітчизняних вчених. Роль дисидентів у радянському інформаційному просторі досліджується з позицій різних галузей знань, зокрема журналістики, історії, соціології. Інформаційні повідомлення Комітету державної безпеки СРСР з 1988 по 1991 рр. розглядаються й аналізуються комплексно вперше. Використано загальні і спеціальні методи, які дозволяють дослідити архівні документи. Автор статті аналізує інформаційні повідомлення КДБ, листівки УГС, самвидавні часописи.

580. **Ніколаєць Ю.** Дисидентство в Україні в роки хрущовської відлиги у працях вітчизняних науковців / Ю. Ніколаєць // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2006. – Вип. 87/88. – С. 36–39.

Присвячено аналізу історичних праць вітчизняних науковців, у яких висвітлюється дисидентський рух 1960-х рр.

581. **Ніколаєць К. М.** Дисидентський рух в УРСР у другій половині 60-х – першій половині 80-х років ХХ ст.: історіографія / К. М. Ніколаєць // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – Київ, 2009. – № 1 (48). – С. 89–104.

582. **Овчарук О. В.** Феномен "шістдесятництва" в українській культурі: шлях від тоталітаризму до незалежності / О. В. Овчарук // Культура і сучасність : альманах. – Київ, 2015. – № 1. – С. 21–28.

583. **Побережець Г. С.** Суспільно-політичні ідеї В. М. Чорновола / Г. С. Побережець // Інтелігенція і влада : зб. наук. пр. Серія: Історія. – Одеса, 2019. – Вип. 41. – С. 130–135.

584. **Прокопенко М.** Українські дисиденти. За межею... / М. Прокопенко // День. – Київ, 2014. – 13 листоп. (№ 213). – С. 12.

Національний музей літератури України представив виставку до 25-річчя перепоховання Василя Стуса, Юрія Литвина та Олекси Тихого.

585. **Стасюк І. М.** Характерні ознаки та особливості українського національно–патріотичного руху в УРСР (середина 1950-х – кінець 1980-х років) / І. М. Стасюк // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Держава та армія. – Львів, 2008. – № 612. – С. 180–185.

586. **Федик Л. Б.** Дисидентський рух як форма протидії державним та партійним органам радянської влади в 60–80-х рр. XX ст.: історико-правовий аспект / Л. Б. Федик // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія "Право". – Івано-Франківськ, 2017. – Вип. 4 (16). – С. 49–56.

587. **Федик Л. Б.** Співвідношення прав людини і прав народу у теоретичній спадщині українського опозиційного руху 1960–1980-х рр. / Л. Б. Федик // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія "Право". – Івано-Франківськ, 2018. – Вип. 6 (18). – С. 38–46.

588. **Шановська О. А.** Ідея української державності в програмних документах дисидентського руху / О. А. Шановська // Держава у теорії і практиці українського націоналізму : матеріали VI Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю (м. Івано-Франківськ, 26–27 черв. 2015 р.) / Ін-т політ. освіти ВО "Свобода" [та ін.] ; наук. ред. О. М. Сич. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 512–521.

589. **Шкабко С.** Становлення та функціонування Української Гельсінської групи та її вплив на рух опору в другій половині 70-х – 80-х рр. XX ст. / С. Шкабко // Дні науки історичного факультету 2012 : матеріали V Міжнар. наук. конф. молодих учених, (12–13 квіт. 2012 р.)

/ Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Іст. ф-т, Наук. т-во студ. та асп. – Київ, 2012. – Вип. 5, ч. 2. – С. 65–66.

590. **Якібчук М.** Українське дисидентство 60–80-х років як засіб вираження національної ідентичності / М. Якібчук // Українська філологія: традиції та сучасність : зб. наук. пр. Серія. "Українська філологія: школи, постаті, проблеми". – Львів, 2013. – Вип. 14, ч. 1. – С. 501–509.

Народний Рух України

591. **Бажан О. Г.** Спроби протидії КДБ УРСР становленню та функціонуванню Народного руху України за перебудову / О. Г. Бажан // Український історичний журнал. – Київ, 2010. – № 1 (490). – С. 35–41.

592. **Брайко О.** До тридцятиліття Народного руху України / О. Брайко // Слово і час. – Київ, 2019. – № 2 (698). – С. 118–120.

593. **Деревінський В.** Участь В'ячеслава Чорновола у створенні Народного Руху України / В. Деревінський // Українознавство. – Київ, 2010. – № 1 (34). – С. 142–146.

594. **Кульчицький С. В.** Народження Народного руху України / С. В. Кульчицький // Український історичний журнал. – Київ, 2010. – № 1 (490). – С. 8–22.

595. **Народний Рух України:** місце в історії та політиці : матеріали X Всеукр. наук. конф., присвяч. 30-річчю НРУ : 9–10 верес. 2019 р., м. Одеса / М-во освіти і науки України, Одес. нац. політехн. ун-т, Каф. історії та етнографії України ; [редкол.: Г. І. Гончарук (голова) та ін.]. – Одеса : Астропринт, 2019. – 143, [1] с.

596. **Реутський В. А.** Значення перших чотирьох з'їздів НРУ для формування української національно-політичної еліти / В. А. Реутський

// Інтелігенція і влада : зб. наук. пр. Серія: Історія. – Одеса, 2019. – Вип. 41. – С. 136–144.

597. **Хотин Р.** "Народний рух наближав незалежність України" / Р. Хотин // Історія та правознавство : наук.-метод. журн. – Харків, 2020. – № 34/36 (602/604). – С. 66–69.

598. **Чайка С.** Народний рух України: віха державотворення / С. Чайка // Літературна Україна. – Київ, 2014. – 4 верес. (№ 33). – С. 1, 3.

Відродження й утвердження української державності та державотворчі процеси в Україні на сучасному етапі

599. **Акт** проголошення незалежності України // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. – Київ, 1993. – Вип. 1. – С. 3.

600. **Декларація** про державний суверенітет України // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. – Київ, 1993. – Вип. 1. – С. 4–8.

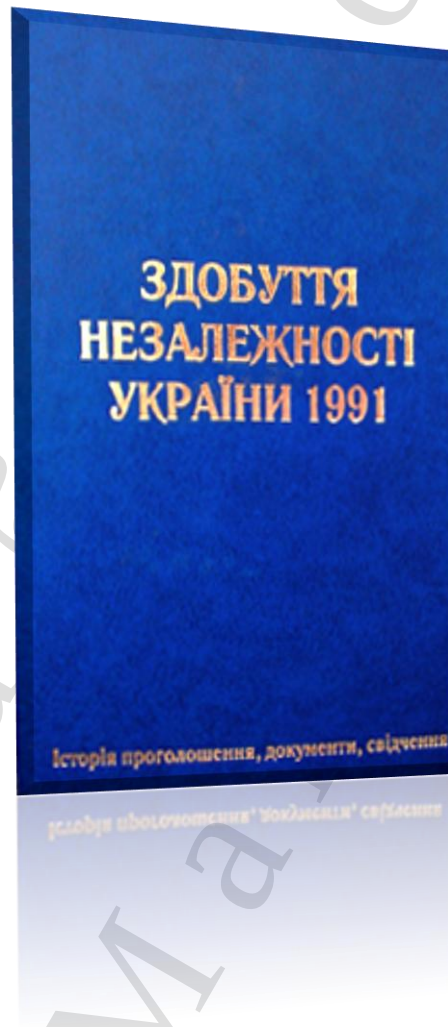
601. **Безкоровайний В.** Суверенітет і територіальна цілісність України через призму кримських проблем / В. Безкоровайний // Універсум. – Львів, 2008. – № 11/12. – С. 12–21.

602. **Бекешкіна І.** Вирішальний 2014–й: роз'єднав чи з'єднав Україну? / І. Бекешкіна // Трансформації суспільних настроїв в умовах протидії агресії Росії на Донбасі: регіональний вимір / [О. Гарань, І. Бекешкіна, І. Бураковський та ін.]. – Київ, 2017. – С. 8–39.

603. **Бердслі Л.** Верховенство права / Л. Бердслі // Українські реформи після Революції Гідності : що зроблено, чому не більше та що робити далі / SAGSUR ; ред.: Іван Міклош, Павло Кухта ; пер. Марина Новохацька. – Київ, 2019. – С. 57–85.

604. **Василенко В.** "Наша незалежність – це не примха долі, а закономірність" / В. Василенко ; спілкувався Богдан Буткевич // Український тиждень. – Київ, 2014. – № 34 (354). – С. 10–13.

Розмова з авторитетним українським юристом-міжнародником, дипломатом, професором Києво-Могилянської академії Володимиром Василенком.

605. **Василенко В.** Незалежність як імператив / В. Василенко // Український тиждень. – Київ, 2015. – № 33/34 (405/406). – С. 17–21.

Проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року означало не лише відновлення української державності – це був вирішальний чинник у розпаді радянської тоталітарної імперії.

606. **Войтенко В.** Українське кіно: сильніше, ніж зброя / В. Войтенко // Голос України. – Київ, 2021. – 13 трав. (№ 87). – С. 4.

До 30-річчя Незалежності.

607. **Гирич І.** Ігор Гирич: "У столиці незалежної держави антураж має будуватися навколо ідеї незалежності" / І. Гирич ; спілкувався Євген Букет // Культура і життя. – Київ, 2020. – 28 серп. (№ 16). – С. 1–3.

608. **Глоба І. П.** Ідея державної незалежності України у програмних документах Демократичної партії України / І. П. Глоба // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, 2005. – Вип. 77/79. – С. 114–116.

Досліджено програмні документи Демократичної партії України, прийняті під час боротьби за незалежність України. Особливу увагу приділено висвітленню ідеї державної незалежності України, як основи ідеологічної платформи партії.

609. **Гончаренко В.** Декларація про державний суверенітет України (1990 р.) та її роль в історії творення незалежної Української держави / В. Гончаренко // Вісник Академії правових наук України. – Харків, 2010. – № 2 (61). – С. 85–95.

610. **Грабовський С.** І все ж: окупація чи колонізація? / С. Грабовський // День. – Київ, 2018. – 4–5 трав. (№ 78/79). – С. 30.

"Чому Україна не змогла у 1990-х роках пройти той шлях, який пройшли держави Балтії, й успішно влитися в НАТО і Євросоюз?"

611. **Гриценко З. І.** Особливості ментальності українців як фактор впливу на демократичні процеси у 1991–2001 рр. / З. І. Гриценко // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Історія України. – Харків, 2002. – № 556. – Вип. 5. – С. 224–231.

612. **20 років** незалежності України: здобутки, втрати і стратегії майбутнього : ХІ наук.-практ. конф. : [матеріали конф.] / Нац. акад.

управління, Центр перспект. соціальних дослідж. ; [редкол.: Буряк Л. І., Єрохін С. А., Єрмошенко М. М. та ін. ; упоряд. : Буряк Л. І., Привалко Т. В.]. – Київ : Національна академія управління, 2011. – 404 с. – Суспільно-науковий проект "Духовні цінності укр. суспільства у світлі співпраці суспільствознавства і богослов'я".

613. **Денисов В.** Входження незалежної держави Україна в систему сучасного міжнародного правопорядку / В. Денисов // Право України. – Київ, 2012. – № 3/4. – С. 51–66.

614. **Десятиріччя** незалежності України: історія й сьогодення очима студентів : всеукраїнська наукова конференція студентів / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; за ред. А. Г. Слюсаренка. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2002. – 83 с.

615. **Дячук С.** Міжнародні гарантії незалежності України (історико-правовий аналіз) / С. Дячук // Право військової сфери : український правовий журн. – Київ, 2008. – № 11. – С. 8–11.

616. **Железняк Я.** Роль уряду та парламенту у здійсненні реформ в Україні / Я. Железняк // Українські реформи після Революції Гідності : що зроблено, чому не більше та що робити далі / SAGSUR ; ред.: Іван Міклош, Павло Кухта ; пер. Марина Новохацька. – Київ, 2019. – С. 203–208.

617. **Здобуття** незалежності України. 1991 : історія проголошення, документи, свідчення : у 2 т. Т. 1 / Асоціація народних депутатів України ; [редрада: О. Барабаш, Я. Зайко, І. Бойко та ін. ; фото: О. Хилюк, О. Клименко, С. Ковальчук та ін.]. – Житомир : Рута, 2011. – 751, [1] с., [32] с. фотоіл.

618. **Здобуття** незалежності України. 1991 : історія проголошення, документи, свідчення : у 2 т. Т. 2 / Асоціація народних депутатів України ; [редрада: О. Барабаш, Я. Зайко, І. Бойко та ін. ; фото:

О. Хилюк, О. Клименко, С. Ковальчук та ін.]. – Житомир : Рута, 2011. – 894, [2] с., [32] с. фотоіл. [2] с., [32] с. фотоіл.

619. **Зяцьєв С.** 16 липня 1990–го з'явилася надія на власну державу... / С. Зяцьєв // День. – Київ, 2019. – 16 лип. (№ 124). – С. 5.

29 років тому Верховна Рада УРСР ухвалила Декларацію про державний суверенітет України.

620. **Ідеологія** українського націоналізму на сучасному етапі розбудови української держави : наук. конф. II "Націоналізм і глобалізм у розвитку національних економік: світова та вітчизняна практика", Дніпропетровськ, 25–26 трав. 2007 р. / Ін-т сусп. досліджень, Міжнар. благодійна установа "Центр нац. відродження ім. Степана Бандери", Рада конкурентоспроможності України ; [наук. ред. О. М. Сич]. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2007. – 145, [2] с. : іл., табл.

621. **Капсамун І.** Непомічена спроба справжньої революції... / І. Капсамун // День. – Київ, 2020. – 18–19 груд. (№ 240/241). – С. 4–5.

"Правила 1990-х досі тримають Україну у колоніальному рабстві. Так триватиме допоки ми не навчимося боротися з причинами кучмізму, а не його наслідками", – експерт.

622. **Кір'ян Т.** Соціально-економічний розвиток України в роки незалежності / Т. Кір'ян, М. Шаповал // Вісник економічної науки України. – Донецьк, 2014. – № 1 (25). – С. 41–45.

623. **Козловець М. А.** Національна державність за доби глобалізму / М. А. Козловець // Практична філософія. – Київ, 2009. – № 2 (32). – С. 164–172.

624. **Коротка Н. Ф.** Законодавче оформлення виборів президента України (1991–1999 рр.) в науковій літературі / Н. Ф. Коротка // Наука. Релігія. Суспільство. – Донецьк, 2009. – № 2. – С. 44–48.

625. **Кравчук Л.** Україна сьогодні і завтра / Л. Кравчук // Українознавство. – Київ, 2004. – Ч. 1/2. – С. 286–291.

626. **Кульчицький С.** Від Революції розпаду до Революції Гідності... / С. Кульчицький // День. – Київ, 2019. – 1–2 листоп. (№ 200/201). – С. 20; 8–9 листоп. (№ 205/206). – С. 21; 15–16 листоп. (№ 210/211). – С. 20.

627. **Кульчицький С.** Українська держава і суспільство перехідної доби (1991–2013 рр.) / С. Кульчицький, М. Міщенко // Україна на порозі об'єднаної Європи / Станіслав Кульчицький, Михайло Міщенко ; Центр Разумкова. – Київ, 2018. – С. 45–122.

628. **Кульчицький С. В.** Утвердження незалежної України: перше десятиліття / С. В. Кульчицький // Український історичний журнал. – Київ, 2001. – № 2. – С. 3–22 ; № 4. – С. 3–41.

629. **Куцак С. А.** Масові свята незалежної України: традиції та інновації / С. А. Куцак // Культура і сучасність. – Київ, 2018. – № 2. – С. 39–47.

630. **Лавренюк С.** Це був великий історичний день! / С. Лавренюк // Голос України. – Київ, 2021. – 11 берез. (№ 45). – С. 1, 4–5.

30 років незалежності України.

631. **Латиш Ю. В.** Соціально-економічні трансформації в незалежній Україні / Ю. В. Латиш // Гілея. – Київ, 2013. – Вип. 77 (№ 10). – С. 79–82.

632. **Литвин В. М.** Україна на межі тисячоліть (1991–2000 рр.) / В. М. Литвин ; [НАНУ ; заг. ред. В. А. Смолія]. – Київ : Альтернативи, 2000. – 360 с. – (Україна крізь віки ; т. 14).

633. **Марасюк С.** Етнокультура складова розбудови сучасної української державності / С. Марасюк // Актуальні проблеми державного управління. – Дніпропетровськ, 2008. – Вип. 2 (32). – С. 51–55.

634. **Матвієнко В. М.** Дипломатичне забезпечення розбудови української державності : 90-років на захисті національних інтересів / В. М. Матвієнко // Актуальні проблеми міжнародних відносин / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ, 2008. – Вип. 74, ч. 1. – С. 6–10.

635. **Мацькевич М.** Державотворчі процеси в Україні на сучасному етапі її розвитку проблеми і перспективи / М. Мацькевич // Право України. – Київ, 2009. – № 2. – С. 74–79.

636. **Михайлова О. Ю.** Книжкова культура в незалежній Україні: тенденції, виклики, перспективи / О. Ю. Михайлова // Стратегічні пріоритети. – Київ, 2019. – № 2 (50). – С. 60–69.

637. **Мищак І.** До питання легальності проголошення незалежності України та виходу її зі складу СРСР у 1991 році / І. Мищак // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – Київ, 2016. – № 6. – С. 41–46.

638. **Міклош І.** Політичні аспекти економічних проблем: політична система, управління та корупція / І. Міклош // Українські реформи після Революції Гідності : що зроблено, чому не більше та що робити далі / SAGSUR ; ред.: Іван Міклош, Павло Кухта ; пер. Марина Новохацька. – Київ, 2019. – С. 13–38.

639. **Наливайко Л. Р.** Теорія соціальної функції сучасної Української держави в умовах політичних та економічних перетворень / Л. Р. Наливайко // Університетські наукові записки Хмельницького університету управління та права. Право. Економіка. Управління. – Хмельницький, 2007. – Вип. 1. – С. 13–17.

640. **Незалежність України в глобалізованому світі: вектори ХХІ століття :** зб. матеріалів міжнар. наук. конф. (22 серпня 2011 р., м. Київ) : до 20-річчя незалежності України / Нац. ін-т стратегічних досліджень ; [упоряд.: Я. А. Жаліло, С. О. Янішевський]. – Київ : НІСД, 2011. – 192 с. : іл.

641. **Павличко Д.** 24 серпня 1991 року / Д. Павличко // Народна творчість та етнографія. – Київ, 2001. – № 4. – С. 3–19.

642. **Пекарчук В. М.** Трансформація виборчої системи Верховної ради України періоду незалежності / В. М. Пекарчук, А. В. Пекарчук // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – Сєвєродонецьк, 2019. – Вип. 1 (85). – С. 54–62.

643. **Петасюк О. І.** Україна за доби незалежності : матеріали й методичні рекомендації до вивчення змістового модуля "Україна за доби незалежності" з навч. дисцип. "Новітня історія України" / О. І. Петасюк, А. М. Пижик, Г. С. Черевичний ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Історичний факультет, Кафедра новітньої історії. – Київ : Інформаційно-аналітичне агентство, 2010. – 148 с.

644. **Пилипчук В.** Політико-правові передумови проголошення незалежності України і створення національного сектора безпеки / В. Пилипчук // Вісник Академії правових наук України : зб. наук. пр.. – Харків, 2007. – № 1. – С. 199–207.

645. **Погорілко В. Ф.** Функції української держави та їх правові основи / В. Ф. Погорілко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – Київ, 2004. – № 1. – С. 9–18.

646. **Покотило О.** Історія прийняття Конституції України 1996 р. та суть політичної реформи / О. Покотило // Історичний журнал. – Київ, 2009. – № 1 (43). – С. 54–64.

647. **Політико-ідеологічний** процес в українському суспільстві в умовах модернізації: порівняльний аналіз : монографія / [Ф. М. Рудич та ін. ; за заг. ред. Ф. М. Рудича] ; Нац. акад. наук України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – Київ : ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2013. – 445, [3] с. : табл.

648. **Полякова Л. І.** Еволюція взаємодії законодавчої та виконавчої гілок влади в Україні (1992–1996) / Л. І. Полякова // Гілея. – Київ, 2009. – Вип. 22. – С. 329–337.

649. **Проблеми** розбудови державності та народовладдя в Україні (до 20-річчя Народного Руху України за перебудову) : XXII Харків. політол. читання (матеріали міжнар. наук.-теорет. конф.) / Харків. асоц. політологів, Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, НДІ держ. буд-ва та місцевого самоврядування Акад. правових наук України ; [редкол.: М. П. Требін та ін.]. – Харків : ХАП ; НЮАУ ім. Ярослава Мудрого, НДІ державного будівництва місцевого самоврядування АПрН України, 2009. – 207, [1] с.

650. **Рафальський О.** Етнонаціональна політика в Незалежній Україні: концепції та практики / О. Рафальський // Консолідація українського суспільства: етнополітичний вимір / О. О. Рафальський ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – Київ, 2018. – С. 97–232.

651. **Савчин М.** Вихідні засади конституційної традиції в Україні / М. Савчин // Історико-правовий часопис. – Луцьк, 2014. – № 2 (4). – С. 34–39.

652. **Савчин М.** Система конституційних цінностей та конституційний лад України: конституційна державність та народний суверенітет / М. Савчин // Вибори та демократія : науково-просвітницький правничий журн. – Київ, 2010. – № 4 (26). – С. 34–44.

653. **Саїв С. С.** Міграція як складова еволюційного розвитку української держави / С. С. Саїв // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – Київ, 2005. – № 5. – С. 126–131.

654. **Сахань О. М.** Дуалістичний вплив глобальних трансформацій на розвиток сучасної української держави / О. М. Сахань // Проблеми законності. – Харків, 2007. – Вип. 90. – С. 199–208.

655. **Сергеєва О.** Історичний аспект розвитку Конституції України: її значення і надбання / О. Сергеєва // Держава і право : зб.

наук. пр. Юридичні і політичні науки. – Київ, 2006. – Вип. 34. – С. 663–668.

656. **Сіленко А. О.** Правова і соціальна державність – основа консолідації суспільства України / А. О. Сіленко // Політологічний вісник : зб. наук. пр. / Політологічний центр при Київ. нац. ун-ті ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2000. – Вип. 6. – С. 52–56.

657. **Степура І.** "Революційне" десятиріччя в Україні (2004–2014): причини і значення / І. Степура // Історія і сучасність. – Київ, 2016. – № 1 (3). – С. 44–63.

658. **Таланчук П.** Незалежність України, як і власну гідність, громадянам необхідно захищати, навіть не вміючи / П. Таланчук // Світогляд. – Київ, 2011. – № 4 (30). – С. 12–16.

659. **Татьков В.** Реформування судової системи в Україні – важлива складова становлення державності / В. Татьков // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – Київ, 2013. – Вип. 95. – С. 5–9.

660. **Тацій В.** Українська держава і право на початку ХХІ століття / В. Тацій // Право України. – Київ, 2010. – № 1. – С. 6–14.

661. **Терзі О. С.** Участь політичних партій України у прийнятті Декларації про державний суверенітет (історичний аспект) / О. С. Терзі // Наука. Релігія. Суспільство. – Донецьк, 2010. – № 1. – С. 140–144.

662. **Тихий В. П.** Ідейні засади Конституції України та проблеми їх утвердження і забезпечення / В. П. Тихий // Бюлетень Міністерства юстиції України. – Київ, 2009. – № 11 (97). – С. 21–23.

Тези виступів до конференції: "Український конституціоналізм від доби УНР–ЗУНР і Карпатської України до сучасності".

663. **Україна** за роки незалежності 1991–2003 / кер. авт. кол.: П. І. Гайдуцький. – 5-те вид., перероб. та доп. – Київ : Нора-Друк, 2003. – 560 с.

664. **Україна**: антологія пам'яток державотворення Х–ХХ ст. : у 10 т. Т. 10. Відродження й утвердження української державності (1987–2005 роки) / [редкол.: І. М. Дзюба та ін.] ; упоряд., передм. та прим. В. Сергійчука. – Київ : Основи, 2009. – 672 с. – Видано під патронатом Української всесвітньої координаційної ради.

665. **Україна**: утвердження незалежної держави (1991–2001) / [Н. П. Барановська, В. Ф. Верстюк, С. В. Віднянський та ін. ; гол. редради В. А. Смолій ; під ред. В. М. Литвина ; НАН України, Ін-т історії України]. – Київ : Альтернативи, 2001. – 703 с.

666. **Українські** реформи після Революції Гідності : що зроблено, чому не більше та що робити далі / SAGSUR ; ред.: Іван Міклош, Павло Кухта ; пер. Марина Новохацька. – Київ : [б. в.], 2019. – 213 с. : іл., табл.

667. **Футей Б.** 20 років Конституції України / Б. Футей // Вісник Конституційного Суду України. – Київ, 2016. – № 4/5. – С. 114–117.

668. **Хилько М. М.** Геополітичне утвердження незалежної України / М. М. Хилько // Політологічний вісник : зб. наук. пр. / Політологічний центр при Київ. нац. ун-ті ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2002. – Вип. 10. – С. 299–306.

669. **Чорна С.** 30 років Незалежності / С. Чорна // Голос України. – Київ, 2021. – 25 берез. (№ 55). – С. 1, 4–5.

670. **Шляхи** та механізм консолідації українського суспільства, утвердження ідеалів соборності, свободи та демократії : матеріали наук.-практ. конф. 15–16 берез. 2012 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти, Київ. нац. ун-т ім.

Тараса Шевченка [та ін.]. – Київ : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2012. – 293, [1] с. : іл., табл. – (Свобода. Соборність).

671. **Щур М.** Україна 1991 року стала продовженням Акту про Незалежність України / М. Щур // Історія та правознавство : наук.-метод. журн. – Харків, 2019. – № 22/24 (554/556). – С. 33–34.

672. **Ющик О. І.** Конституція України і політика: до питання критерію істинності / О. І. Ющик // Судова апеляція. – Київ, 2019. – № 2 (55). – С. 31–35.

673. **Gaidukov L. F.** Independent Ukraine: Internal Determinants of the International Development / L. F. Gaidukov // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ, 2004. – Вип. 45, ч. 1. – Р. 63–66.

674. **Harasymiw B.** Post-communist Ukraine / B. Harasymiw ; Canadian institute of Ukrainian studies. – Edmonton ; Toronto : CIUS, 2002. – 469 p.

675. **Melnitchenko E.** The road to Ukraine's independence / Eugene Melnitchenko, Helena Mann-Melnitchenko. – West Conshohocken : Infinity Publishing, 2010. – 157 p.

676. **Vivat, Ukraina!** : у 3 т. Т. 2. Двадцять років потому. Осмислення / [авт. проекту Севастьянов В. І. ; упоряд.: Севастьянов В. І., Севастьянова Н. К.]. – Київ : СІК ГРУП УКРАЇНА, 2015. – 1063, [1] с., [8] арк. іл. : табл. – (Україна. Нова історія).

677. **Wynar B. S.** Independent Ukraine : A bibliographic guide to English-language publications, 1989–1999 / B. S. Wynar. – Englewood : Ukrainian academic press, 2000. – 14, 552 p.